

FOMENT DE LA SARDANA
DE FIGUERES

FIRES I FESTES
DE LA
SANTA CREU

Maig de 1934

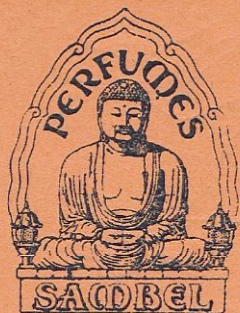
L'ELEGANCIA FEMENINA

ES DISTINGEIX VESTINT LES ROBES DE NOVETAT I BON
GUST QUE ES REBEN I EXHIBEIXEN CONSTANTMENT ALS

NOUS MAGATZEMS MASSOT

MONTURIOL, 16 i CAAMAÑO, 15

ESPECIALITATS EN
LOCIONS i COLÓNIES EN
ORIGINALS FLASCONS.

PERFUMERIA

EXCLUSIVA

PRODUCTES D'IMMILLO-
RABLE ELABORACIÓ AMB
EL MÁXIM D'ECONOMIA.

EXQUISITS PERFUMS DE MODA

solsona-salleres

aparells de ràdio : gramòfons portàtils des de 130 pessetes
pagables a raó de 5 pessetes setmanals.

representants de

Parlophon
el disco sonoro

audició i venda: joan mates, 13, baixos

figueres

LA DANSA MÉS BELLA:

PORTANTVEU DEL FOMENT DE LA SARDANA DE FIGUERES

REDACCIÓ i ADMINISTRACIÓ: SOCIETAT CORAL «ERATO»

SUMARI

<i>Pòrtic.—Fires i festes.</i>	<i>Joan Carreres</i>
<i>Triptic.—El poble, la terra i la dansa.</i>	<i>E. Albert i Galtel.</i>
<i>La darrera voluntat de Pep Ventura</i>	<i>Lola Cos Roget</i>
<i>Sardanisme, sí; però amb idealitat</i>	<i>Jordi Cimalt</i>
<i>La sardana «la dansa més bella per nosaltres»</i>	<i>Joaquim Geli</i>
<i>La pomera vella</i>	<i>Ignasi Iglésies</i>
<i>Races i danses</i>	<i>Anicet Portell</i>
<i>Capvespral al parc</i>	<i>J. Gironell Ros</i>
<i>Maig de dins</i>	<i>M. Morera i Galícia</i>
<i>Els «obligats».</i>	<i>J. M.ª Comte i Marquès</i>
<i>L'ànima i la dansa.</i>	<i>Alexandre Deuloféu</i>
<i>Programa Festival pro-monument Pep Ventura</i>	<i>***</i>
<i>Cal vocació de ciutadà</i>	<i>J. Puig Pujades</i>
<i>Programa General de festes</i>	<i>***</i>
<i>Cançó glossada</i>	<i>Mn. J. Casassa</i>
<i>La gàrgola</i>	<i>A. Vinardell Roig</i>
<i>Les sardanes d'En Puig de La Escala.</i>	<i>J. Quer i Torrent</i>
<i>Actituds</i>	<i>C. V. Burc</i>
<i>Desafecte, no; desconeixement</i>	<i>Llorenç Vives</i>
<i>La cobla i el canyissar.</i>	<i>Jaume Miravittles</i>
<i>Del meu llibre de memòries</i>	<i>S. Escapa Amorós</i>
<i>Noticiari</i>	<i>***</i>

**Número extraordinari
dedicat a les fires i festes de la Santa Creu**

LLIBRERIA CANET

DIARIS REVISTES LLIBRES

SARDANISTES,
AIMANTS DE NOSTRA DANSA:

COMPREU EL LLIBRE

LA SARDANA

DEL CONEGUT FOLKLORISTA
JOAN AMADES

Compreu,
pel vostre interès,
a la Rellotgeria

VARELA

RECORDEU L'ADRESSA:

CASA VARELA

PERELADA, 5
FIGUERES

sempre el més nou

casa COMAS

casa COMAS

casa COMAS

casa COMAS

casa de les novetats

Farmàcia Nova i Laboratori

DE

Joan Xirau

INSTAL·LATS D'ACORD AMB
LES MÉS MODERNES
EXIGÈNCIES

MEDICAMENTS PURÍSSIMS
DIPÓSIT D'ESPECÍFICS
ANÁLISIS CLÍNICS

CARRER NOU, 18
FIGUERES

PÓRTIC

FIRES. I FESTES

El poble està de festa. La multitud forana que ve a expansionar-se invadeix carrers i places, omplint-les de vida. Les riallades fresques i sonores de les noies empordaneses trenquen la monotonia del viure quotidià.

Ací i allà, moviment desordenat. En el barri dels esbarjos hi ha de tot. Hi fan cap els vianants, els quals porten la força material que fa accionar les diversions: cavallets, barques, pim-pam-pum, endevinadors de l'esdevenidor, etc., etc...

En aquests dies hom procura organitzar els més brillants festivals.

El nostre Foment guarda per aquesta diada la més meritòria de les seves festes:

El festival pro-monument a Pep Ventura, destinat a recaptar cabals per tal de fer factible erigir a la nostra ciutat un monument que perpetui la memòria d'aquest magistral músic.

Podem dir que la nostra festa és de les més lloables de les Fires i Festes de la Santa Creu, tant pel seu caire com per la seva finalitat, catalanitat i embelliment de la ciutat.

Aquest any també hem projectat el festival, però amb seguretat no assolirà l'esplendor d'altres anys. No serà nostra la culpa puix enguany no tenim subvenció del Comitè de Festes, i en lloc de facilitats hem trobat inconveniències; se'ns ha negat poder tancar totalment el Parc-Bosc. Amb aquesta decisió s'ajorna l'erecció del monument a Pep Ventura, puix deixen d'ingressar-se qualques pessetes. Nosaltres, però, restem amb la consciència ben tranquil·la.

De solventar aquests incidents qui hauria de cuidar-se'n és el Patronat Pep Ventura, que ja fa mesos nomenà l'Ajuntament, el qual fins avui no ha donat senyals de vida. Es menester nomenar dins d'ell un Comitè executiu responsable de portar a terme, el més aviat possible, una ben acurada campanya en pro del monument que tots freturem per veure erigit, però per indiferència o manca de voluntat anem oblidant-lo.

Si no podem bastir un bloc de pedra que pressuposi un dineral, en canvi podem erigir, en el Parc mateix, un bust, que recordi eternament l'home que assenyala dins el sardanisme una brillant fita.

Es hora que homenatgem, com cal, a Pep Ventura.

Ell era un home senzill, fill del poble, doncs fem-li un monument amb consonància, res de majestuositat, una obra humil però sincera, oferim-li l'ànima.

Hi ha qui infatigablement vol posar-nos en evidència per la nostra liberal actuació. Hem d'ajudar sempre als homes que pensin i sentin com nosaltres. Per això hem cooperat a portar a la regència del poble, homes demòcrates que glateixen per les nostres costums, que defensen la nostra llengua i batallen per dignificar la nostra història.

Combatem als indiferents puix ells fan molt de mal al nostre problema.

L'instint racial ens remou el cervell davant el cas omís que homes que parlen i conviuen amb nosaltres fan de les nostres més cares tradicions.

I per posar en evidència l'actuació poc meritòria d'ells, em plau recordar ço succeït a Girona, l'any passat, amb motiu de les Fires de Sant Narcís:

Les nostres lletres, cants i dansa foren un seguit d'èxits, imposibilitant ensems la celebració d'un bàrbar espectacle que sembla precís encabir-lo en tots els programes de fires.

Digne i meritori exemple que em plau posar de relleu.

Quan a la nostra terra l'esperit de caritat hi imperi, quan n'hagim bandejat espectacles com les curses de braus, allavors, germans, podrem constatar que anem conquerint un alt nivell humanitari, hauran triomfat els nostres liberals sentiments.

Procurem donar vida a totes les institucions de caire català, vetllem incansablement per la nostra història, llengua, cant i dansa, fem que el nostre pas per la terra no sigui estèril, que temps a venir, la nostra època, al passar a l'història dels pobles, pugui inserir-s'hi amb tots els honors d'una notable i diàfana actuació.

Aquest any, a més de les festes, hem volgut fer-vos ofrena d'aquest portantveu extraordinari; l'hem procurat fer amb tota cura, i estem segurs que voldreu guardar-lo, puix us recordarà, a bastament, una diada esplendorosa per al nostre poble.

CARRERES.

EL POBLE, LA TERRA I LA DANSA

La dansa catalana té un doble encís: lliga el poble amb la terra, la Catalunya territorial amb la Catalunya racial. En la meravellosa execució de la dansa la triple modalitat substantiva es fon sòlidament en un lloc de pedra, carrat i dur. El poble, la terra i la dansa, actuen sota la influència vivificant d'una mateixa veu i d'una mateixa ànima: Catalunya.

* * *

El poble és l'element actiu i impressionant de la dansa. És acció, intel·ligència i passió alhora. És el verb, que li infon estructura i essència de catalanitat. Màquina cerebral, l'home és la concisió estètica de la dansa. La virior física i la placidesa moral s'escolen en una riuada de fecunda inquietud. Dansant, l'home és un llaç calm i llis, però profund i devorador. És un abís net i retallat, acimat de porpra i suggestiu d'aventura. Un abís, és un risc llaminer, una poma sucosa que tempta. La subtil netedat de l'espai infinit, atrau i invita a tastar el perill. I l'audàcia — terra promesa d'ideals insatisfets — és l'àgil capbussó en la tova incertitud. I l'home glaçat, es torna tebi. El laboratori del cor funciona i mana. — Podem dir — certament —, que aleshores, l'home és més home. És únicament: home

* * *

La terra és la decoració de la dansa. No és pas una decoració supèrflua, sinó essencial. La terra és el niu de les ànimes i la llar dels pobles. És un plànol plàstic paral·lel a un plànol eteri. La corba del cel, és el sostre de la terra. Si la terra és catalana, aquell bocí de cel que l'acotxa dolçament, és el cel de Catalunya. Entre la planúria blava i la planúria verda, l'home amb l'eina de l'evolució als dits escursa la distància, i les cançons són les fites de l'esperança i del record que omplen el buit i nusen la vida amb la mort, i les paraules amb les obres. I així, les cançons són els camins de l'aigua i de l'aire, camins d'ignot, camins d'expansions espirituals. Són camins i són fogueres també. Fogueres de pla i muntanya, fogueres enceses per homes. Però hi ha focs que no crepiten ni alcen flames, i també cremen. Hi ha uns llavis que cremen. I uns ulls que cremen. I una petjada, i un halo, i un pensament que cremen com llànties votives. És una cremor humana. Focs perennals que produeixen la llum dels segles. Cremor misteriosa i insondable! Fogueres que són etapes de plenitud d'una vida nova. Fogueres que són esllavissades irreparables d'una vida estèril. Però, les clarors de trenc de dia com les clarors de posta, cremen. — La projecció biològica de la terra és invulnerable. La terra és un fossar de carn, un camí d'ànimes i un foc d'idees. Mentre sigui àmfora, la terra serà viva i densa de realitats.

* * *

Dansant, la terra no és una fracció, és una unitat. No són camins traçats i viarany coneguts. És un camí: només que un ample camí. Un camí detrurer, però perdedor per a un nauta sense brúixola. Però a l'esperit inquiet, li agrada perdre's. Hom no es pot perdre en el camí polsós que cap al tard us torna al poble. Camí gris, fet i fet. Però hom sentirà la delectança de perdre's, en la solitud esquerpa dels bells camins que no menen enlloc.

Quan amb els ulls de la il·lusió i de la veritat, objectivament i sense fal·làcia, escorcollo la vitalitat nacional de Catalunya a través d'una anella que trenca l'amor, penso amb

un vèrtix de convergències íntimes: homes i terra, Tot pren forma i color, pes i volum. Tot tendeix, però, a una mitat irrompible: el pes històric de la terra i el pes humaníssim de totes les voluntats d'un poble. I la unitat té un nom madur, lúcid i ple: Catalunya.

* * *

Sense terra i sense poble, no compendriem la significació virtual i la gràcia casta de la dansa. La dansa ben feta és una oració ben dia: és el pa del déus.

Un poble és una comunitat espiritual nat en un mateix bressol, avivat amb una mateixa llet, procreat amb una mateixa sang. El bressol, la llet i la sang li han donat una llengua. I també una dansa. Però la dansa es un patrimoni de la comunitat. I un camp obert a les convivències cordials i a les solidaritats generoses. Heus ací com la dansa, a més d'un sentiment noble, és una idea eficaç.

La precisió dels conceptes condueix a la valoració de les idees. I aquest alt i tenaç exercici delata una finesa d'esperit i una vida honesta. Fins en la pols i en la cendra - matèries ínfimes - s'hi troben àtoms d'idees profitoses. El poble, la terra i la dansa tampoc són paraules vanes i fredes. No els hi escau cap definició exacta. Ni necessiten demostració. S'acosten més a l'axioma que no pas al teorema. Cal trobar-los-hi la definició en el gust de la mateixa paraula. Submergim-nos de terra, de poble i de dansa. Mengem i bevem un poc de cada cosa. Fan olor de romaní i de llenriscle, fan olor de vi ranci i de pa moreno, fan olor de febre i de sang. Fan olor de Catalunya. Darrera l'estel màgic de la llibertat, un poble, una terra i una dansa avancen sempre donant-se les mans. I bé: Es la nostra terra. Es el nostre poble. Es la nostra dansa. I són, tanmateix, la nostra ànima.

ERNEST ALBERT I GALTER.

BENET DEUSEDAS

Autos — Transports — Agència de Ferrocarrils
Rambla, 14 - Figueres - Telèfon 11, B.

Agent Comarcal del:
«Banco Hispano de Edificación» «Societat Civil
Cooperativa de Crèdit» i de la «Mútua
Figuerense» d'accidents del treball

Centre d'Automòbils:
Taxis i Òmnibus per a Casaments, Bateigs i Excursions
Servei d'autos a domicili i per a tots els trens

La darrera voluntat d'En Pep

Des del balcó de la cambra, on la vida d'En Pep Ventura s'extingia, les branques resseques dels arbres de la rambla, es començaven a veure ja esfumades a través una lleugeríssima boirina verdosa. En Pep se'n anava per sempre en el moment més bell i prometedor de la primavera.

Pocs dies abans, avisat per les coqueteries cada vegada més insinuants de la Insaciable, i sentint que no podria resistir a la seva besada, havia cridat als companys de cobla per tal de pregar-los que una vegada mort l'acompanyessin al cementiri, tocant una sardana. Volia ésser enterrat al so de la seva música. Així, mentres els sepulcrers indiferents maniobrarien, la tonada que ell havia sabut tan meravellósament plasmar, penetraria dins el nínxol, i s'hi quedaria companyona, esperençada d'una resurrecció potser, bressant-li encara amb el seus murmuris el misteri del darrer son.

Però el nostre music moria el 24 de Març de 1875. I l'endemà, el dia del seu enterrament, s'esqueia ésser dijous sant. Els companys de cobla, aquells homes que l'estimaven i el veneraven l'acompanyaren si, com li havien promès, però els ciutadans de Figueres els veieren passar tristos i cap cots amb l'instrument a sota del braç.

Es que els sons del seu "Per tu ploro" haurien profanat potser la festivitat del dia? . .

Si la dansa és, segons afirmen, d'origen religiós i si la mateixa sardana curta fins ben entrada l'edat mitjana formava part de moltes cerimònies de l'església catòlica, els seus sons al vibrar en els carrers silenciosos de la nostra vila no haurien significat cap profanació.

Una simple qüestió d'interpretació i de moda només, fou la que privà que la darrera voluntat de l'avi Pep pogués complir-se.

El dia del seu enterrament els instruments hagueren de formar part en el seguici silenciosos. Guardaven però a dins el tresor de les tonades amigues, perquè els musics que els duïen a sota del braç, molt aprop del cor, sentien llur ressó que maldava per escapar-se. Sense adonarse'n caminaven al compàs de la música que l'avi Pep els havia llegat. I és que era tan forta la dolor que sentien aquells homes per no poder complir la paraula donada al moribund, que espiritualment no acataven la imposició sense revoltar-se.

¿I la natura d'acord amb la voluntat d'aquells que imposen l'obligació de plorar els déus a data fixa i amb les mateixes llàgrimes amb què es ploren als homes, seria en aquell dijous sant de 1875 plujosa i ombrívola com una endolada banal i rufinària?

No, jo no ho vull creure. Jo l'imagino una tarda de primavera radiant després d'una pluja suau que havia deixat entre les fulles dels llorers i baladres del camí vell del cementiri, unes gotes clares com de llàgrimes lluminoses.

Jo imagino que aquella tarda, la terra, sempre més intel·ligent que els homes, devia somriure entre llàgrimes, perquè endevinava que el collar d'harmonies amb què l'hi havia fet present abans de partir, aquell seu fill que marxava camí d'allà on no es torna, era penyora d'una valor immensa.

LOLA COS ROGET.

Automobilistes

Per neumàtics, no ho dubteu,
els millors preus En

U. S. Royal Cord - Engle-
bert - Goodrich - Pirelli
Kelli - Continental - etc. etc.

Francesc Guillamet

Prat de la Riba, 14-16

Antoni Calvet Pintor decorador

Sant Glàtzer, 46

**TALLER DE REPARACIONS I ACCESORIS DE TOTES
CLASSES**

Càrrega d'acumuladors

"Stock,, de neumàtics i bateries

AUTO-GARAGE-SPORT

Plaça Salmeron, 6

Telèfon, 70

Figueres

Sardanisme, sí, però amb idealitat

Joves sardanistes, joves que danseu la nostra dansa arreu on s'hi fan ballades, ja heu reflexionat alguna vegada per què danseu sardanes?

En les ballades de sardanes n'hi ha molts encara que no hi veuen altra cosa que un motiu d'esplai: engrescador i ballaruga. Aquests gairebé podem dir que són els pitjors enemics amb què contenen els vers sardanistes. En dansar, són — la majoria de les vegades — els que més desmesuradament fan salts i camades, fan tabola — a llur manera —, però tan indiscreta i incivil que arriba a l'imbecilitat. Cal que els considerem com apartats, allunyats completament de l'estreta i encisadora germanor sardanista. Cal fem comprendre a tothom la diferència de graduació moral que ens distancia; cal, però, també, que ens esforcem en emmenar-los, volenterosament, pels viaranyes d'educació i civilitat.

Tanmateix, — naturalment, hi ha d'haver de tot — tenim a una altra banda, una mena de dansaires que no cerca solament una expansió física, un gaudi corporal, un esplai eixelabrat, un simple joc de cames i braços en la dansa. A aquests, sembla talment que no els podeu parlar més que de sardanes amb matemàtiques, — podríem dir-ne els tècnics de la dansa —, és a dir, són dels que us venen a parlar amb èmfasi: que si el tiratge d'aquesta sardana és de tants, que si hem arreplegat aquell "cantàbil" als 45 punts, que si hem corregut la Ceca i la Meca ballant sardanes, que si fins hem estat — no volem dir a la Vall d'Andorra perquè no sabem s'hi celebren concursos de sardanistes — premiats mantes vegades... Ultra la satisfacció egoïsta d'haver assolit una nombrosa espectació i haver-se exhibit davant d'aquesta i d'un Jurat Qualificador, que sembla els ha reconegut mèrits per a considerar-los guanyadors d'algun premi, res més de profitós, sardanísticament i social, pot esperar-se d'aquesta mena de sardanistes.

Hi ha, encara, un altre grup que nosaltres creiem més noble — que cerquen un interès altament patriòtic i cultural en la sardana — estudis folklòrics, de llengua, d'història, d'etnografia, de biografia de compositors, recerques de composicions i de gran aplegament de dades... Tots aquests, ja no cal dir-ho, tenen un sardanisme amb ideals, compten amb un sardanisme abnegat i profitós, prenyat d'inquietuds per a l'avenç cultural del nostre poble. Aquesta digna orientació del sardanisme és copsada — hom almenys ho diria — en els bellíssims versos de l'"Elogi de la Sardana" de l'eximí poeta Joan Maragall, quan diu: «és la dansa sencera d'un poble que estima i avança donant-se les mans». En aquestes paraules hi trobem sintetitzat l'esperit integral i noble de Catalunya.

Han anat passant els temps i s'han registrat canvis i més canvis en la vida dels pobles, com també aquests canvis han estat, i venen a ésser, cada dia que passa, més evidents en els afanys i necessitats de la nostra Pàtria. La lluita per la llibertat nacional ha anat creixent i creixerà, encara, fins a l'assoliment complet de les nostres supremes aspiracions. Cal que complim amb els deures que la situació dels nostres dies ens imposa. No n'hi ha pas prou de dansar sardanes per pur esplai i per voler fer surar mèrits personals més o menys científics. Cal tota una ànima, una ànima netament catalana; un poble, tot un poble vibrant d'entusiasme.

En el plany de la tenora, no hi hem de sentir res més que el plany de la Pàtria que enyora les llibertats, és el crit de la Pàtria que ens ha d'aixecar a la lluita!

La tenora, fins avui, ens ha invitat a la dansa i l'hem compresa. És necessari, però, que la compreguem un dia del nostre esdevenidor més proper o més llunyà.

És ben sublim, tanmateix, el goig de saber que el nostre bell dansar ens ha d'ajudar a pujar i assolir el cim del ressorgiment patriòtic.

Per tant, doncs, el sardanisme amb idealitat ens encamina a la formació d'una joventut ben ferma d'ideals patriòtics, sana de cos i forta d'esperit. Una joventut que ha d'ésser activa i constant fins al triomf, que es faci — i el senti — un deure en l'ajut mutu, una joventut ben disciplinada i ardida per l'ideal de Pàtria, que estigui disposada a exigir i a fer imposició de la seva voluntat quan sigui l'hora.

Ara més que mai, cal una generació sadolla d'ideals, puix que les dues darreres dictadures, paulatinament, han anat enrarint l'ambient, asfixiant l'esperit dels joves i avui molts es troben estranys a la dansa i gairebé desconeixen les costums i la terra d'aquesta dansa: Catalunya. Cal que el sardanisme — el més pur i sincer sardanisme — vagi en marxa ascendent a les rengleres d'avançada de la joventut catalana idealista.

* * *

Sardana assenyada i plàcida, dansa de l'airós refilar del flabiol, dansa de les senzilles i humils tonades de pastor, dona'ns consol i esperança en les hores d'inquietud i angúnia.

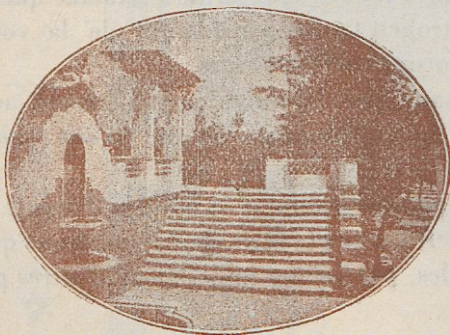
Sardana amorosa i apassionada, dansa del so del tiple enjogassat, dansa de l'espignet vibrant de la tenora, abranda els nostres cors i encén les fogueres que ens abrivin a la lluita.

Sardana de la Pàtria, dansa de tot un poble, dansa ardida i noble, dona'ns forces per a fer lliure a tota una pàtria: la Pàtria de la Sardana!

JORDI CIMALT.

Tomàs Espigulé

Contractista d'Obres

FABRICACIÓ DE PEDRA ARTIFICIAL
I DE CIMENT ARMAT

Tuberia de desguàs. — Pavimentació. —
Dipòsits per aigua. — Rentadors. — Ba-
laustrades. — Pous. — Mouras i tot lo re-
latiu al ram de construcció de
ciment armat.

Despatx: Lasauca, 10, 1.er - Telèfon 22

==== Caller: Carretera d'Olot ====

- Figueres

La sardana "la dansa més bella" per nosaltres

ES axiomàtica la diferència d'individu a individu. Jo sóc diferent de tu, i ambdós ho som d'aquell i del de més enllà, i aquesta diferenciació no estreba solament en ço que atany al nostre aspecte físic sinó que arriba fins al fons de la nostra personalitat moral.

Cada un de nosaltres té els seus trets fisonòmics particulars, la seva contextura pròpia que fa a cada individu únic i definit i diferent de cada un dels altres.

Però ultra aquestes diferenciacions físiques existeixen les diferències espirituals, producte de la intel·ligència, de la cultura, del medi ambient on hom ha viscut, i s'ha format psicològicament, i que creen en cada un de nosaltres una individualitat moral pròpia i inconfusible.

Elevant-nos fins a un pla superior trobarem que ço que passa a l'individu en particular, esdevé també a cada un d'aquells que formen les col·lectivitats humanes.

Cada grup col·lectiu formador d'una personalitat col·lectiva, d'una nacionalitat, té els seus drets peculiars i característics que el distingeixen de les altres nacionalitats.

«Quan Hecateu i Herodot — ens diu Prat de la Riba — emprengueren per primera vegada l'exploració del món antic, observaren que el vestit, els costums, la fesomia, la llengua de la ciutat A, eren iguals als que descobrien en les ciutats B. C. D. veïnes seves; anaven seguint, canviava el poder polític; allà era una assemblea de majors, aquí un rei, però la llengua i els costums i la fesomia del conjunt no sofrien mudança».

I el mateix anaven observant a mida que travessaven rius i traspassaven muntanyes fent via cap a noves contrades.

• De sobte, però, després de girar una collada o de passar un riu o de deixar endarrera un sorral o un ermot, veïen construccions d'un altre aspecte, els sortien a rebre gent d'una altra fesomia, vestits d'una altra manera, parlant un llenguatge diferent del que fins llavors sentien. »

Es trobaven de ple dins d'una altra agrupació ètnica; dintre d'una altra nacionalitat.

Aquestes diversitats etnogràfiques que colpiren aquells dos geògrafs grecs dels quals parla Prat de la Riba, presideixen el desenvolupament progressiu de l'humanitat al llarg de la seva història, i és quelcom del tot indiferent a les diverses formes estatals que hom hagi pogut implantar dins de llurs dominis, i es troben també per damunt de la voluntat vel·lítica dels prínceps, i de les cobejances i egoïsmes dels magnats.

Una nacionalitat existirà sempre, mentre i tant que els individus que formen aquella agrupació sentin ferma la voluntat de conservar llurs nexes; afinitats que els són pròpies i que formen l'ànima nacional.

Precisament perquè fou immortal en ells aquesta voluntat — voluntat d'existir — han retornat a la vida jurídica, en acabar la gran guerra, aquella sèrie de nacionalitats que un dia havien estat sotmeses, senceres o esquarterades, per l'afany imperialista d'altres pobles materialment més forts.

*
* *

Es natural que tot poble que mostra viva i forta la seva ànima nacional estimi tot allò que és essència de la seva vida, part integrant d'aquesta ànima nacional. I és lògic, per tant, que senti amor envers el seu parlar, i afecte envers la seva literatura, i que es

mostri atret intensament pel seu art, i freturi fruit de l'ús del seu dret consuetudinari, i es senti corprès per les melodies dels seus cants populars i pel ritme de la seva dansa, perquè la llengua, i l'art, i el dret, i la literatura, i les seves belles cançons i la dansa pròpia són plasmacions de l'esperit nacional que caracteritza la seva personalitat col·lectiva.

Establerts aquests principis, hom trobarà natural, també, que els catalans, que sentim la necessitat i el desig d'existir com a poble autònom, posem tot el nostre afecte envers totes les nostres coses, que són aquelles característiques espirituals que acabo de nomenar.

*
**

Cal, però, que el dret natural de cada col·lectivitat ètnica a mantenir la seva personalitat, es sostingui sobre un pla de respecte mutu i mútua comprensió. Per això cal que tots, tant nosaltres, com els dels altres pobles, donem a tot allò que ens és propi el valor just que es mereix, i que l'afecte, portat al paroxisme, no ens dugui un desfocament d'apreciació que, amagant-nos els nostres defectes, ens aclofi dins d'un cofoisme inoportú i ridícul, i ens faci menysprear tot allò dels demés.

Estimem la nostra llengua i la nostra dansa, per exemple, però siguem respetuosos envers la llengua i la dansa de les altres nacionalitats, puix que si belles ens aparen les nostres, belles els semblaran, també, les pròpies als altres grups nacionals.

Així, doncs, en qualificar la sardana com «la dansa més bella», no donguéssim pas a aquesta apreciació altre valor que el de tòpic casolà. Pensem, senzillament, que és la més bella, per nosaltres. Perquè és la nostra.

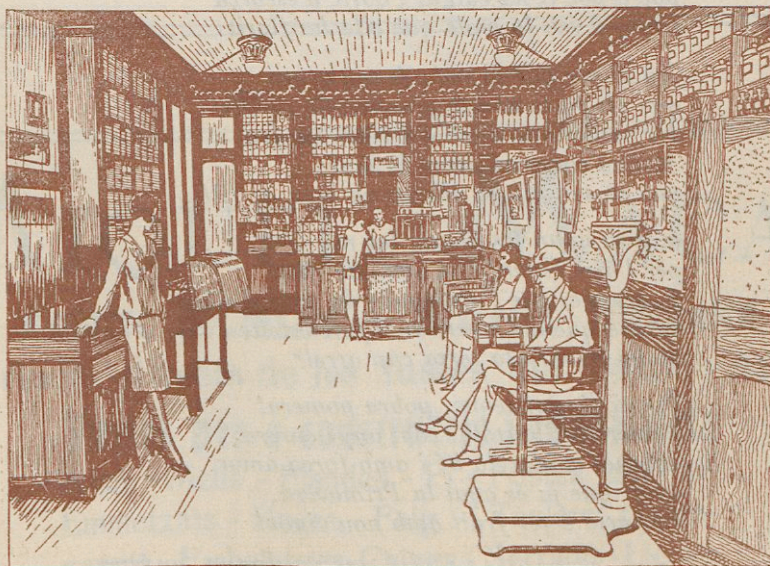
JOAQUIM GELI.

FARMÀCIA "LA CREU ROJA"

M. VIDAL

FIGUERES

ON TROBAREU TOT EL QUE LA MEDICINA MODERNA EXIGEIX

La pomera vella

*Dies ha que és aquí la Primavera
i encara no veig flors a la pomera
més alta i més garrida del meu hort.
Potsé aquest any, la pobra, es queda enrera;
potser, com que és tan vella, s'hagi mort.*

*Les altres, que són joves, ja floreixen;
les altres, presumides, ja es guarneixen
de fullatge verd-fresc que escampa llum,
i, ufanes de verdor, no es compadeixen
de la trista companya que es consum.*

*Que és vella, ja! Qui sap qui va plantar-la!
Qui sap qui va collir-ne el primer fruit!
L'hortolà, l'any passat, volgué podar-la,
i, en veure-la tan vella, va deixar-la
farcida d'esporguims en gran descuit.*

*L'haguéssiu vista, abans de semblar morta
(que els ocells l'amoixaven amb cançons),
resistí els freds tardans i, ardida i forta,
lluïtà amb el vent irat quan tot s'ho emporta,
bo i defensant les flors dels branquillons!*

*Oh! Sí! L'haguéssiu vista, altres anyades,
ben guarnida de fulles luxuriantes,
amb les branques penjant, com esqueixades,
totes plenes de pomes blanc-rosades
com les fresques galtones dels infants!*

*Avui, que no té saba ni té força,
ni aquell braó d'abans, perquè ha envellit,
el vent, fent-la brandar, la vol retòrce',
poc a poc li ha caigut l'abric d'escorça
i ningú veu lo molt que ella ha florit.*

*No sé per què la vida és tan avara
que als forts només preserva de perills!
La pomera no mor: vol viure encara
Morirà corsecada com la mare
que en son pit ha alletat un món de fills;*

*morirà quan les altres, les novelles,
per l'aire espargiran olors de mel...
I, per més que l'arrenquin de prop d'elles,
encara que a l'hivern se'n faci estelles,
no en sevarà la terra cap arrel?*

*Potser tingui remei, pobra pomera!
Potser, si l'hortolà, com anys enrera,
volgués cuidar-la bé i amb força amor,
avui, que ja és aquí la Primavera,
tornaria a fer fruit amb nou vigor!*

IGNASI IGLÉSIES.

LLUIS FITA SALVATELLA - Figueres

Fundicions i Construccions mecàniques
Motors a benzina "OMNIUM - FITA"

Moto-bombes :: Electro-bombes

Qualitats? Preus? - Els millors

Calçats BOLASELL

Perelada, 11 **Figueres**

MIQUEL MACAU

Comerç de fustes - Serreria Mecànica

Importació directa de les fustes del Bàltic i Adriàtic

Fustes per a construcció i ebanisteria

Avet - Melis - Flandes - Pi - Fustes del País
Emmetxats - Roure - Faig - Taulers contra-
xapats - Embalatges - Caixes - Serradís - Llenya

Races i danses

Un cop d'ull sobre el pla multiforme que ens ofereix l'ànima humana, ens porta a la constatació d'un fet cabdal. La relació existent entre les races pures i les danses tradicionals.

Cada clima una raça, i cada raça una història, una llengua i una dansa, escrutat amq el prisma de les qüestions fonamentals o dels problemes bàsics, és la millor conclusió que sabríem treure de l'aiguabarreig d'aspectes i de facetes confoses en aquesta mar insondable de les relacions indeterminades i abstractes.

En totes les manifestacions de l'esperit hi ha un lligament que ens aferra a la raça. En l'estudi de la psicologia humana distingiu perfectament aquesta gran força innata que anomenem sentiment racial.

Algú ha volgut dividir les danses en «danses de la carn» i «danses de l'esperit». Això només és veritat mirat d'una manera epidèrmica. Totes les danses, són danses de l'esperit a la seva terra. Les danses de la raça negra són una veritable manifestació de l'esperit dins d'aquella raça. Transplantades, aquestes danses, es descoloreixen, s'adulteren. Introduïu la sardana en terres d'una raça antípoda. Tota la gràcia de la dansa nostra, mancada del veritable esperit de la terra, desapareixerà. Serà un cercle que es bellugarà d'una manera rígida i encarcerada. Serà una dansa mancada d'ànima. La dansa de la carn.

S'anomenen també danses de la carn aquelles danses importades, que tota l'Europa i l'Amèrica executa al compàs de la música polirítmica del «jazz». Aquí, en els països anomenats civilitzats, hem fet que les danses salvatges esdevinguessin danses sensuals. El xàrleston o el black-bottom, executat ací, perd també l'ànima i esdevé una dansa morta. La dansa de la carn.

Allà baix, en les illes llunyanes i salvatges del Pacífic, aquestes danses prenen tot l'aire d'una cosa viva. Sota la meravellosa celèstia austral, sota d'un clar de lluna o de la misteriosa lluïssor dels estels del tròpic, la dansa d'aquella raça és una dansa animada, perfumada de les sentors de la seva terra.

En les illes polinèsiques, per propi temperament, per imperatiu de la raça, les dones són molt excitades i els homes molt difícils d'excitar. Per regular aquesta desigualtat, serveix la dansa. Però serveix la dansa com a mitjà que els proporciona la Natura. L'alta finalitat d'aquest mitjà és induir a la procreació. Hi ha, per tant, en aquesta dansa el crit imperatiu d'una força racial. La dansa és l'incentiu, la guspira que proporciona el contacte d'un sexe amb l'altre sexe per complir una finalitat natural.

Són danses de la carn, totes les danses desplaçades. Les danses no fan pas l'ànima. És l'ànima que crea les danses. Quan una ànima repel·la una dansa, o una llengua, o una història, la història, la llengua o la dansa moren, encara que la tossuderia dels homes s'obstini en apropiar-se-la. I és que totes les manifestacions de l'ànima — repetim-ho — només responen als imperatius de la raça.

A. PORTELL.

CASAMENT

RÀPID I DE SORT EL FAREU COMPRANT A LA

MERCERIA MONELL

CARRER BESALÚ, 15

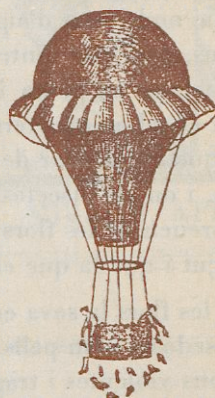
Fàbrica de
mosaics hidràulics

Ramon Roig

Fàbrica i despatx:

Sant Josep Sol d'Isern, 12
(Cravessia Plaça Pi i Margall - Palmera)

Figueres

“El Globo”

ELS MILLORS CALÇATS
LA CASA MÉS ASSORTIDA

Nou, 14

FIGUERES

Encàrrecs «EL RÀPID»

FIGUERES

LLUIS MITJÀ

BARCELONA: Petxina, 5 = Telèfon 17.849

Comerç, 19 = Telèfon 16.294 : - : REC, 41.

FIGUERES: Carrer de Girona, 11

Capvespral al parc

Vinc del parc, de contemplar els jardins que la primavera ha vestit amb les seves flors. Els arbres onegen les seves testes rublertes de fulles suaument acaronades per l'aire capvespral sota el blau del cel, immens mirall per on hi rellisquen els ocells. Una penombra humida i verdosa s'estén sota el fullatge. Sobre la terra oscil·len tremolosament les petites taques solars que arriben a filtrar-se entre les fulles.

La font em sembla un monstruós drac de l'edat mitja amb contorsions de carn viva en aquesta llum misteriosa.

El sortidor reflexa invertides les imatges que el voregen com els més purs brodats sota les valuoses teles que els guarden. Van donant voltes en elegant zigzagueix pels petits brolladors que nodreixen d'aigua de tots els colors que la llum els dona, al vast cristall azotat del fons, presoner dintre les pedres que l'envolten. I en aquesta verdor augusta on hi volen els coloms en plena llibertat cercant l'esplai de poder fruit del crepuscle que poc a poc confon el cel amb la terra, on les delicades papellones volen donant-nos la sensació de fragilitat que les fa anar de un lloc a altre com ferides per una força superior a la de les seves ales, i on els insectes amb la grisor d'armadura de senyor feudal i les estridències zumbejants prenen de les flors una barreja confosa de sabors i olors vagoroses i acres que els hi dóna ajut i que fa que el seu olfat frueixi l'indecible en aquesta festa primaveral.

Estenen les flors la seva erupció de primavera, unes pàl·lides com figures de marbre blanc, altres sedoses com pells d'animals exòtics, altres roges o de tons vius que us recorden les passions violentes i tràgiques de l'història, altres amb el color rosat de la carn femení sota el misteri de fràgils robes.

El perfum escampat sota el tremolós fullatge, i barrejat amb l'olor dels pins forma una atmosfera invisible i sobrenatural que sembla sortir dels incensoris d'una religió de fades. A l'acaronar la superfície envellutada d'una flor, el tacte gaudeix d'una manera inexplicable; hom sent sobre la pell la carícia mai igualada d'una flor. L'ésser sembla adormir-se i oblidar-se per entrar més en contacte amb la flor. Aquesta ofereix una infinitat de suggerències que poc després oblidem per excés de materialitat i manca d'esperit. ¡Hom oblida fàcilment les sensacions i misteris amagats que dormen en l'espai! Quan minven els raigs de sol, filtrats per les fulles, i agafa tons negres la penombra dels jardins, el cel va agafant per la part de Ponent aquell color d'or pàl·lid. De l'altre costat, en els seus camps infinits, comencen a obrir els pètals amb parpelleig incessant les flors de la nit. Unes són blanques, com la blancor de la neu i altres rosades com la suavitat de la carn d'adolescent, algunes tremolen amb un blau pàl·lid que recorda les violetes de bosc.

Abaix en la foscor de l'arbreda sols es sent el cant d'algun desvetllat ocell que busca, pidolant, un refugi per passar la nit.

En baixar l'escala hom contempla ple de neguit, l'esguard d'aquell sàtir que somriu sarcàsticament, amb aquell somris fred, metàl·lic, fossilitzat, que li dóna la pedra, origen de la seva vida, i en el qual sembla riure's de la poca comprensió que tenim els homes per les coses de la Natura.

J. GIRONELL ROS.

XOCOLATES

«Comet»

i

«Nitokris»

les marques preferides
per la gent de paladar fi

FABRICANTS:

Fills de Lluís Comet

Casa fundada en 1770

FIGUERES

EL MILLOR APERITIU ES EL
Vi de Quina Portolà
FIGUERES

ES EL MILLOR APERITIU

EMPORIUM

Cafè - Bar

de

Narcís Roget

Aperitius i licors de gran marca

El millor cafè

Refrescs de totes classes

Sandwichs : Olives farcides, @

Telèfon 167

Rambla

Figueres

La Cansaladeria

d'En

Pere Bosc

és la casa on tenen
més bon assortit en
fiambres, embotits
propis i el llar més
pur i econòmic.

Carrer de Perelada, n.º 3

Figueres

Maiç de dins

*– Quin sol de maiç més gran! El cel rumbeja
el més ric dels joiells primaverals!
Hi ha perles i brillants per fer enveja
a les fades dels contes orientals.*

*Per tot arreu la vida
s'obre bonica com botó de rosa:
l'airet besa el sembrat, i, tremolosa,
l'onada del sembrat, pel bes ferida,
es mou com cabellera
d'antiga nimfa que ve i fuig lleugera.*

*Quin sol de maiç més gran! Tot enlluerna!
Les aigües, a la llum, es fan cristalls
que, lliscant i rient, semblen miralls
on parpeja la bellesa eterna.
A l'amor d'aquest sol, l'horta encisera,
paradís de cent menes de moixons,
estén per tot arreu, camí o drecera,
les rames carregades de cançons
i flors de primavera.*

*Quin sol de maiç més gran! Sembla, al migdia,
la plenitud d'una esperança ardenta,
com semblava al matí un cant d'alegria
al xiu-xiu de petons que s'esbargia
del bressol de l'albada somrienta!...
Fresca i gentil frisança
com se sent vora mar en nit serena
quan modula també un cant d'esperança,
l'ona d'argent que a tomballons avança
de mar endins a besar l'arena.*

*Quin sol de maiç més gran! La volta blava,
boirada de pols d'or, té veus de vida
que es busquen allà dalt amb tendra crida:
i cels i terra, i tot el món, és saba,
i goig de viure i visió riallera,
i en cada pit que una animeta tanca
hi ha roses i llorers, i en cada branca
hi fan niu els ocells de primavera!...*

*Així digué l'amic. En ses mirades,
en l'expressió de dues mans, creuades*

com qui es detura el bateament del cor,
diríeu que s'hi veia i tremolava
l'alè que li dictava
la dolça lletra d'aquell salm d'amor.
Llavors al jove el confident s'acosta,
i, al misteri de goig donant resposta,
— No saps — li va dient — per què t'encanta
tot aquest maig que primavera canta
ple de cel blau i de remors divines?

Doncs és perquè radiosa
t'emplena el cor una visió amorosa
que et pinta i canta tot un maig a dins.

L'amor és per la vida
el sol que fa abundosa la florida
de totes les llavors de la il·lusió;
i al flam de sa besada,
l'Amor que féu el món, altra vegada
renova dins el cor la creació.

El camí de la casa de l'amada
ni en mig de la glaçada
sembla un camí d'hivern:
l'esperança embelleix totes les coses,
i els tendres pensaments es tornen roses
de l'hort d'amor, el paradís etern.

Un temps més ric de fe que de paraules
pintava els caps de sant dels vells retaules.
Doncs així ho fa l'amant: pren llum del dia,
entre celsties d'or,
ne voreja la imatge amb què somnia,
i, feta santa, se la penja al cor.

Aquest és de l'amor el dolç misteri:
tota ànima que estima és un psalteri,
i és niada d'ocells, i és hort florit;
i, quan et sembla que la terra canta,
és que sents la cantúria que a la santa
li fan totes les fibres del teu pit.

Si és maig per fora o no, l'amor no ho conta:
frueix l'oreig i la tempesta afronta,
com fan els herois o com fan els nins...
Sortós qui veu la terra tan riallera!
I trist d'aquell qui sent, a primavera,
el maig per fora i un hivern per dins.

M. MORERA I GALÍCIA.

ELS "OBLIGATS"

T emps enrera vàrem sentir, en una ballada de sardanes, una peça amb música d'obligat. Era una peça d'aquelles amb aire i estructura de sardana durant les quals un determinat instrumentista de la cobla, en una feixuga feina de funàmbul més que en un ingràvid art de música, desenrotlla davant del públic que dansa o escolta tota una barroca serpentina de tercets i de fuses i semifuses en tropell sonor, tot un vertiginós acarrerament de motius cromàtics i de notes saltades i espurnejades que no tenen justificació en cap necessitat melòdica ni de composició general sinó, més aviat, en un prurit de lluïment personal del mateix instrumentista que les engega o col·lectiu de l'entitat musical de la qual l'instrumentista *vedette* forma part. No s'hi veia altra finalitat que aquesta. Perquè allò que ens era donat com a sardana, modificant-hi només la distribució numeral de les parts o accel·lerant-li o ralentint-li el ritme, hauria pogut igualment ésser una polca de punta i taló o una *seguidilla* o una diana de tropa de cavalleria. El cas és que, al revés del compositor, que després d'haver-la composada degué quedar molt descansat, el solista intèrpret dels dificultosos recargolaments musicals d'aquella sardana es va cansar una mica i, en havent-la acabada, tots els ingènus del públic li vàrem aplaudir el cansament. Car sempre és digna d'aplaudir-se l'espectacle de la persona que s'esforça en un esforç qualsevol i encara que l'esforç no fingui objectivitat explicable en ordre moral o material, ètic o estètic. I bé, amics, què en penseu de les sardanes d'obligat?...

Quan hom era jovenet - *nessun maggior dolore che ricordarsi del tempo felice...* etcétera - s'entusiasmava davant qualsevulla manifestació de tot individualisme relluent, emergent i isolat - la *lumbreira*, que aleshores en dèiem; el «divo», l'«as» o l'«estrella», com ara s'en diu - fes d'ordre artístic o no ho fes i enclogués o no una justificació, bona o dolenta o neutra de caràcter o redundament general. El doctor Robert, el *Guerrita*, la Cecília Aznar, el capità Budoy del globus, el Russinyol de l'època bohèmia al *Moulin de la Galette*, el general Weyler a la *Trocha de Mariel* de la guerra de Cuba, la ja aleshores genit i pedagògica Chelito..., és a dir: tot quant dugués un nom vernissat de «virtuosisme», professional o *amateur*, tot quan en la vida del carrer representés o significués un «obligat» era objecte dels nostres partidismes, de les nostres admiracions desmesurades, de la nostra idolatria. Com no ens havia d'agradar així mateix el music, de cobla de plaça o de sala de ball, que embocant l'instrument en feia rajar aquells dibuixos musicals en arabesc i en laberíntic? Allò era *canela!* - com dèiem, ponderativament. Però el temps ens ha fet comprendre que la *canela* si pot servir per ajudar a donar sentor a algunes matèries alimentícies no constitueix per ella tota sola la base de cap àpat. Avui tot es fa visant efectes o resultats de conjunt. I és que una major cultura - malgrat tot - de la gent en general, ha fornit una nova mentalitat que, a la vegada, ha derivat a una depuració de gustos i aquests han valorar per raó d'intel·ligència i no tan solament per raó de simple esforç, sobretot tractant-se de qüestions espirituals i abstractes com són les qüestions afectants a l'art que belluga - i la de la música és l'art que més belluga i fa bellugar. I així l'harmonitzatció ha desplaçat l'ària, en el concepte dels bons meritadors. Perquè sempre tindrà més mèrit, per què és més difícil, idear o formar un compost, que no idear o for-

La casa **GUILLAMET** és la que disposa del millor assortit de "motos" i bicicletes, així com de tota mena de peces de recanvi i neumàtics a preus baratíssims.
Concessionari de les nomenades marques "BSA"
"PEUGEOT" i "ROYAL CLEMS"

Prat de la Riba. 18
Telèfon 51, B.

FIGUERES

Cafès a la Crema

procediment patentat

Llengua
d'Oc, 122

Telèfon 53.130

Barcelona

J. Marcilla

*Premiats a les exposicions de Londres,
París, Milà, Brussel·les i Hotelera de
Barcelona.*

*Es venen a tot arreu en paquets precin-
tats de 25,50 i 100 grams.*

VOLEU ANAR BEN CALÇAT?

Visiteu els magatzems d'espardenyes de

M. ALBALAT

CARRER NOU, 44
TERRERES, 1

FIGUERES

Trobareu el més extens assortit en articles de temporada, a preus mòdics.

Especialitat per a PLATJA I ESPORT

mar una unitat. El compost pertany a l'intel·ligència, mentres que la unitat, sovint, no respon més que a la fisiologia – a la comoditat, que és fisiologia en últim terme. Vegeu com les persones i els pobles de psicologia primària tenen una mentalitat unifarista, uniformista: uniformitat de misèria i resignació a la base social, i emergint d'aqueixa base, ben sol i ben enlairat i ben falcat de prestigis màgics, un "as d'oros" o un "as de bastos" fent brillants "obligats" de poder. En l'estat salvatge, els homes cantaven en monocord, fent «piruetes» vocals com en un "cante jondo" *avant la lettre*. Fins que s'ha arribat a un cert grau de cultura – i cultura vol dir complicació i conjuntació: civilització, al cap d'avall – els homes i els pobles no han après d'harmonitzar, de federar com si diguéssim.

Al nostre curt saber i entendre, i concretant una mica l'"obligat" no és, estèticament, un art: és un artifici. No demostra ni suggereix cap idea ni produeix cap emoció. En el millor dels casos, produirà sensació: una sensació semblant a la que produeix l'atleta que, en el circ, aixeca els pesos més grossos o que fa els exercicis més perillosos. Però, el sensacionalisme no és un aditament necessari ni convenient a la serenor de la perfecta Bellesa. I així, per exemple, la Venus de Milo, obra sintetitzadora d'un munt de detalls perfectes i simbolitzadora de l'ideal de bellesa d'una civilització molt treballada intel·lectualment, sempre emocionarà, mentre sensacionarà una *machinne* sobrerrealista obrada en un sentit "particularista" per alguna *vedette* del picturalisme *cabotin*. I així emociona la més senzilla de les nostres cançons populars en les harmonitzacions que interpreta l'Orfeó Català, alta valor també conjuntiva, mentre sensaciona la "pinyolada" operetística d'un tenor de gros pulmó i de fama de retrat retribuït al *Dia Gráfico* o al *Mundo Ilustrado*. Doncs, si l'"obligat" és, en tota obra artística, un *camouflage* sensacionalista que es fa a la bellesa i, per tant, és un entatxonament superflu, molt més ho ha d'ésser en la Sardana, la música de la dansa que serveix una millor proporció d'elements integrants, la música de la dansa que simbolitza l'esperit total de la nostra terra on cap element natural o social no encavalla l'altre, on la llum i el moviment, el mar i la campada i el muntanyam del teló del fons i la gent i l'alegria que es porten, s'harmonitzen i es completen en aquest nom que és bonic com una simfonia: Empordà.

JOSEP M.ª COMTE I MARQUÉS.

Cobla-Orquestra
"ANTIGA PEP"

PRIMERA CATEGORIA

PER A CONTRACTES:

JAUME TURIAS

VILAFANT, 14, 1.er
TELÉFON 132

Figueres

Manuel Garcia

Sastre

MONTURIOL, 20

FIGUERES

Economia

Gust

Elegància

◆
Presenta
sempre
els
millors
assortits
en
gèneres
de
temporada

◆
La casa
especialitzada
en
gèneres
de
novetat
per a
senyora

◆
Venda exclusiva de les mitges 'ZORAIDA' de gran duració

L'ànima i la dansa

SOM uns admiradors de la nostra raça. Li reconeixem la seva bellesa plàstica i també la seva bellesa musical. L'admirem especialment quan es troba encaixada dins el seu ambient propi, en una plaça de poble o en plena natura. En una plaça rústega, en un caient de tarda sota un cel límpid d'estiu, el timbre nasal de la tenora comunica a l'ambient un to de melangia, que penetra dins del cor com un agre dolç que us captiva.

L'impressió d'una ballada de sardanes en plena festa major, en un caient de tarda, produeix una d'aquelles impressions que no s'esborren.

Per aquesta raó ens sentim una mica allunyats d'aquells que volen donar un marc més ample a la sardana. Acèrrims contraris d'aquells que la degraden fent-la pujar a les taules d'un escenari, i contraris, pel caire oposat, d'aquests modernistes que sols hi saben veure un pairalisme mal entès o una dansa passada de moda.

La sardana junt amb la resta del nostre folklore, història, tradicions, constitueixen el que podríem anomenar el nostre subconscient nacional. Endebades el modernisme, el progrés material, intentaran donar una pinzellada d'uniformitat a la cultura europea. Com obeint a la llei de l'acció i de la reacció, a un impuls uniformista segueix un impuls diferencial. En el període de màxima unificació imperialista, tingué lloc la brotada del romanticisme que va despertar de nou amb la visió posada a l'Edat Mitjana el ver sentit nacional. De forma semblant en els dies de màxima expansió dels balls exòtics ha tingut lloc el despertar vigorós de la nostra sardana.

Tot poble que s'estimi, necessita servir el culte del seu passat. Tot poble que torni a la vida no pot fer-ho si no és abeurant-se en el doll sagrat de les tradicions oblidades. Aquestes representen la fe notarial de la seva individualitat, son el llevat imprescindible per pastar de nou la seva ànima. Un poble que obli el seu passat és com una planta borda. No podrà donar fruits i si els dona seran descolorits i estantissos, els hi faltará l'empremta racial, no seran més que productes artificials i estandarditzats, els hi faltará l'ànima.

En l'història, en el folklore, en les tradicions és on podem veure vibrar l'ànima d'un poble, i aquell que les oblida és poble mort. D'ànima no en tenim més que una. No podem enmatllevar-ne una altra, ni podem ésser artífex d'una cultura aliena. Quan això s'intenta el poble cau en una somnolència, que és l'avantsala de la mort. Els catalans d'això en sabem alguna cosa, hem passat aquesta etapa anguniosa, però hem sabut reaccionar a temps. Quan vam viure la nostra vida de nació fórem un poble creador exemplar, quan vam oblidar el nostre esperit racial vam passar, especialment en l'ordre espiritual, a la categoria de mísera província. Ha estat necessari que repasséssim la nostra història, que recobréssim el nostre llevat espiritual arreconat en el fons dels arxius, en les belles tradicions i en les antigues melodies, perquè recobréssim l'ànima nostra.

Avui a l'escriure aquestes ratlles com a mostra d'estima a la nostra dansa creiem adient per honorar-la, més que exalçant la seva bellesa única, per sobre del seu valor artístic, mostrar la sardana com una part integrant del nostre esperit posar de relleu que del conjunt complex d'elements espirituals que han servit per forjar l'ànima nostra, la sardana és un element característic, fonamental, que per si sol mostra un caire original de la nostra personalitat catalana.

A. DEULOFEU.

figueres

rambla, 11 i portella, 7 i 9

embotits, formatges, fiambres (gran especialitat)

immens assortit en bomboneria

queviures fins i cansaladeria

jacint bosc

venda exclusiva

dels exquisits caramels

«salvavides»

els únics que apaivaguen la sed,

i de les delicioses ametlles «cream»

4.è festival pro-monument

Pep Ventura

Dijous, dia 7 de maig AL PARC BO

COBLES:

«LA SELVATANA» de Cassà de la Selva

«LA PRINCIPAL» de Perelada

«ANTIGA PEP» de Figueres

prog

La festa del poble	<i>Baró</i>	LA PRINCIPAL DE PERELADA
Camprodon	<i>Manen</i>	LA SELVATANA
L'ametller	<i>Botei</i>	ANTIGA PEP
Lluny de la pàtria	<i>Casademont</i>	LA PRINCIPAL DE PERELADA
Amor enjogassat	<i>Bonaterro</i>	LA SELVATANA
Dintre el bosc	<i>Pérez-Moya</i>	ANTIGA PEP

Ai, quines noies! . . . . . *Pep*

PREUS:

Socis	Entrada lliure
Familiars de socis	0'80 pesseta
Entrada de passeig	1'30 »
Seients	0'50 »

Un altre magnífic aspecte del primer Festival Pro-Monument Pep Ventura, celebrat el 5 de maig de 1928

rama

La cançó dels catalans	<i>Morera</i>	LA PRINCIPAL DE PERELADA
Granulària	<i>Llobet</i>	LA SELVATANA
Pont Vell.	<i>Font Palmarola</i>	ANTIGA PEP
A tota vela	<i>Blanc</i>	LA PRINCIPAL DE PERELADA
Argentona	<i>Mercader</i>	LA SELVATANA
Catalunya	<i>Sans.</i>	ANTIGA PEP
Ventura.	PER LES 3 COBLES	

NOTES:

- El C. D. del F. de la S. es reserva el dret de canviar el programa si causes superiors a la seva voluntat ho exigissin.
- Els senyors socis per a disfrutar de la lliure entrada deuen tenir abonada la quota corresponent al mes de maig.
- Les entrades de familiar de soci deuen adquirir-se al nostre estatge (Societat Coral «Erafto») del dia 1 al 6 inclusivament i hores de 8 i 1/2 a 10 del vespre.

Cal vocació de ciutadà

– Vos no teniu un no, per ningú – deien a un mestre amic.

– Fixen-vos que no tinc un no pels que tenen un sí, responia aquest.

Aquest deure de cooperar a l'obra dels demés, és poc sentit entre molts dels nostres consemblants que enamorats del viure plàcid del bou afermat a l'estable, es neguen a treballar pel comú, a dar llurs noms i llurs esforços a benefici de la col·lectivitat.

Això que no seria tolerable en aquells que viuen solitaris i concentrats entre les quatre parets de la casa pairal, és condemnable quan es tracte de subjectes que des d'una taula de cafè convertida en trona, sermonegen de tot i de tothom.

En aquesta hora neguitosa del nostre viure, que apareix prenyada de possibilitats i d'esperances, ningú té el deure de romandre adormit a l'ombra. Quan sorgeix a l'horitzó la lluminositat esperançadora d'una ciutadania naixent, ningú pot pretenir inhibir-se de la vida, que és acció i voluntat.

Recordem les paraules del president dels Jocs Florals de l'any passat: “Cadaçú ha de donar de sí tot el que porti en la seva ànima sense abaixar el cap ni defallir davant del primer d'esengany”.

Deixem abusar la nostra ànima per l'inquietud que és el fervent impuls de l'esperit que ansia el bé pel bé, un desinteressat interès per tot ço que ens sembla reclamar la nostra ciència i la nostra experiència.

Cal tenir *vocació* de ciutadà car la *vocació* és font de tota inquietud, és com si diguéssim l'art d'inquietar-se, és fervor, és devoció, és religió, és foc, és l'èxit pur per l'esforç, amb menyspreu de guanys personals.

N'hi ha prou amb aquesta inquietud de *vocació* per la vida: la *vocació* té com aliment la satisfacció mateixa de la seva acció, viure dels seus actes que són combustible a propòsit, al manteniment de la inquietud.

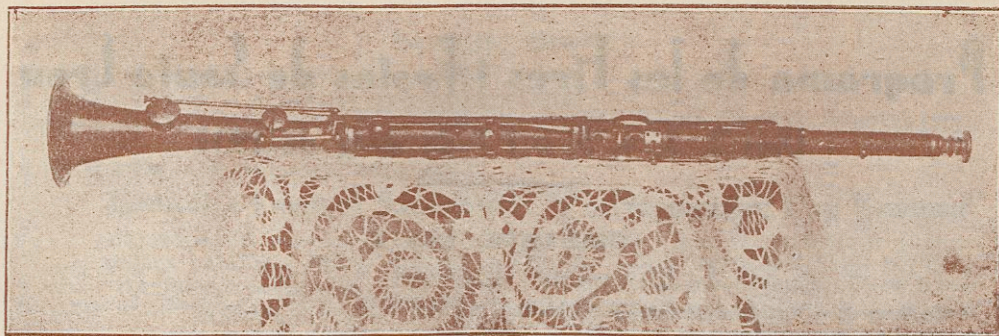
Prometeus, esforçat arrabassà el foc del cel i fou condemnat a viure encadenat mentre el voltor li devorava les entranyes, constantment renovades. La planeta de Prometeus, és la del inquiet d'esperit i de cor; les seves inquietuds, sempre renovades, són menjar del voltor devorador; el temps: inquietuds perdudes, si restem encadenats a treballs que pugnen amb la nostra *vocació*.

Cal tenir la *vocació* de ciutadà, ço és abusar el propi esperit en la cosa pública.

Zabaleta un oblidat pensador espanyol del segle XVIII comparava la vida amb una candela i considerava inútil guardar-la en un armari. Viu més, qui crema més.

L'home que creu complir el seu comès en el món pel fet de satisfer les necessitats de la seva família, per bona persona que sigui, no deixa d'ésser un paràssit i un paràssit dels pitjors, car no solament viu ell a costa dels ciutadans víctimes i clients seus, sinó que xucla per a tots els seus fills i fins pel benestar futur d'aquests fills, sense preocupar-se tan solament dels fills d'aquells que directament l'ajudaren a viure i fer la seva riquesa.

L'home que en uns instants com els que vivim, opta per quedar-se tranquil·lament prop de la seva llar manyaga, sense intervenir per res en les lluites que constantment imposa la vida pública, no mereix pas el qualificatiu de ciutadà.

La tenora d'En Pep Ventura amb la qual interpretà les belles tonades populars de la nostra terra.

xampany

«rigol»

el qui el prova
d'altre no en vol

---

casa fundada l'any 1900

---

representant:

joan salleres cros

figueres

joan mates, 13 (baixos)

Programa de les Fires i Festes de Santa Creu

Dies 2, 3, 4, 5, 6 i 7 de maig de 1931

DISSABTE, DIA 2

Matí a les 10. - Repartiment de premis del Lligat Clerc.
Tarda a les 5. - Sortida dels Gegants i Nans.
Nit a les 8. - Retreta Cívica Militar. Il·luminació dels comerços.

DIUMENGE, DIA 3

Matí a les 10. - Inauguració de la fira.
A les 11. - Al Camp d'Esports Municipal. Sensacional partit de futbol entre els primers equips F. C. BARCELONA i U. S. FIGUERES.
Matí de 11 a 1. - Sardanes a la Rambla.
Tarda a les 4. - EXTRAORDINARIA CURSA DE BRAUS, matant-se'n sis de la ramaderia de M. Villarrol de Salamanca per les quadrilles dels destres Nicanor VILLALTA, Enric TORRES i Fermí ESPINOSA «Armillita Chico».
Tarda de 7 a 9. - CONCERT a la Rambla per la Banda del Regiment de Sant Quintí.

DILLUNS, DIA 4

Matí a les 11. - Concurs literari al Col·legi Monturiol.
A les 11'30. - Cursa ciclista organitzada pel Velo Club local.
A les 12. - Concert a la Rambla per la Música Militar.
Tarda a les 5'30. - Segon partit de futbol entre el primer equip del gloriós F. C. BARCELONA i U. S. FIGUERES.
Tarda de 7 a 9. - Sardanes a la Rambla.

DIMARTS, DIA 5

Matí a les 11. - **GRAN DIADA D'AVIACIÓ.** Arribada dels avions. Inauguració oficial del camp d'aterrissatge Canudes (conegut per el camp de Manol o de Sant Pau) amb assistència de les autoritats, premsa, etc. i amb la cooperació de la Banda del Regiment de Sant Quintí.
Tarda a les 4. - Extraordinaris i interessantíssims concursos d'aviació. Proves d'elevació i aterrisatge, destrucció de globus, acrobàcies, llençaments de paracaigudes, etc.
Tarda de 7 a 9. - Sardanes a la Rambla.

DIMECRES, DIA 6

Matí de 10 a 1. - Vols amb passatgers, de bateig de l'aire i de turisme a l'aeròdrom Canudes.
Matí de 12 a 1. - Concert a la Rambla per la Música Militar.
Tarda a les 4. - Al Camp d'Esports Municipal. Extraordinari partit internacional de futbol, entre l'equip francès CERET F. C. (campió del Rosselló) reforçat amb varis jugadors internacionals del Celta, i ERATO F. C. de Figueres també reforçat amb jugadors de renom. Abans i a la mitja part del partit selecta audició de sardanes.
Tarda de 4 a 8. - Repetició dels vols de passatgers.
A les 4. - Al parc-bosc municipal, gran festival infantil. Repartiment de berenars. Durant el festival els nens i nenes seran obsequiats amb petits regals que els seran tirats des d'un avió per l'intrèpid pilot En Josep Canudes.
De 7 a 9. - Sardanes a la Rambla.

DIJOUS, DIA 7

Matí a les 9. - EXTRAORDINARI MERCAT.

A les 11. - Concert a la Rambla per la Música Militar.

Tarda a les 5 i mitja. - A la plaça de braus. Reparició de la Banda «EL EMPASTRE», espectacle còmic taurí.

A les 5 i mitja. - Al Parc-bosc Municipal.

Grandios Festival Sardanistic "Pro-Monument Pep Ventura"

organitzat pel «Foment de la Sardana de Figueres» amb la col·laboració de les cobles «ANTIGA PEP», «LA SELVATANA» i «LA PRINCIPAL» de Perelada.

A les 7. - Sardanes a la Rambla.

Nit a les 10. - Fi de festes. Dispar d'un GRAN CASTELL de FOCS d'ARTIFICI a la Placeta.

SOCIETATS I EMPRESES PARTICULARS

SALA EDISON. - Aquest Coliseu celebrarà extraordinàries sessions de cine sonor i atraccions amb renovació diària de programa que s'anunciarà per cartells particulars.

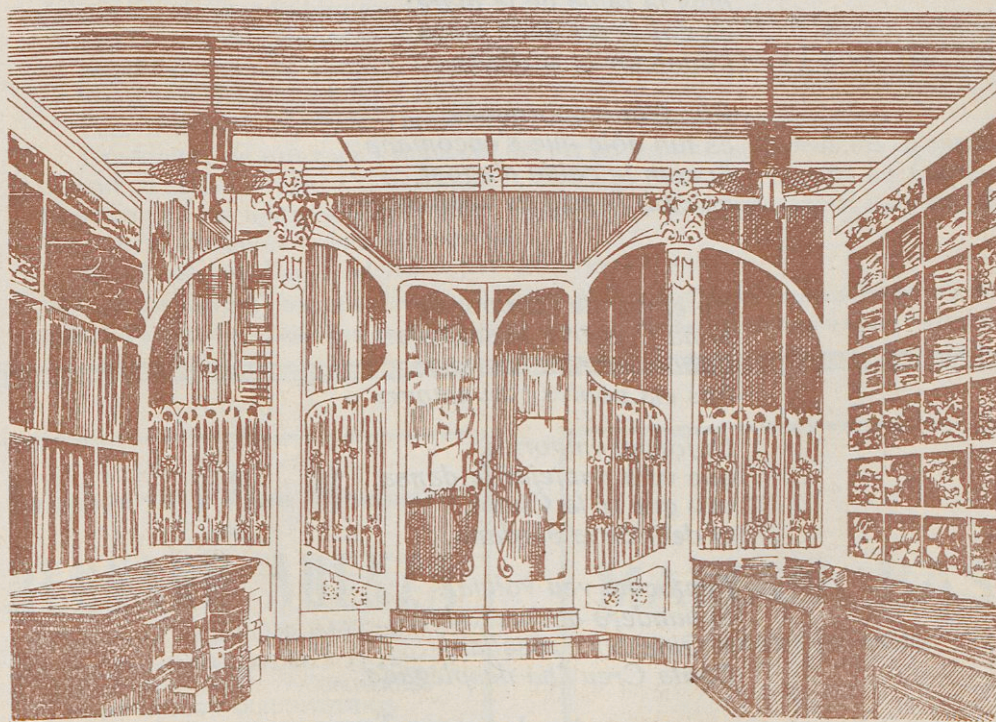
TEATRE EL JARDÍ. - En aquest teatre actuarà la Companyia de Lluís Calvo de la que forma part l'eminent cantant Marcos Redondo estrenant-se les millors obres.

SOCIETAT CORAL ERATO. - Sardanes, balls de Fira i de Societat. Funció per l'Agrupació Dramàtica de la mateixa.

CASINO MENESTRAL FIGUERENC. - Audició de sardanes, balls de Fira i de Societat. Funcions de sarsuela per la Companyia Beut.

SPORT FIGUERENC. - Lluïts balls de Societat i Gran ball de gala ofert als pilots aviadors que hauran assistit a la inauguració del camp d'aviació Canudes.

Grans Magatzems PUIG - PARÍS

Qui podria dir que no els coneix sense avergonyir-se ?

Cançó glossada

“À Figueres ciutat gran,
gran bandera n'han posada:
no és senyal de guerra no,
és senyal d'una gran festa”

— Cançó popular —

*Al matí de Santa Creu
trobes les places parades;
banderes i paperets,
puntejadors de la dansa.*

*En el cor de l'Empordà
és Figueres assentada,
i el jovent de tot veïnat
el recull dintre la falda.*

*De cada hom en fa un infant,
tendra mare enamorada;
si més fills tingués al món,
més delit en bressolar-los.*

*El primer joc que hom apren,
dins la falda de la mare;
és donar les dues mans
i puntejar la sardana.*

*Eix delit empordanès,
és tan dolç que s'encomana:
fa com la calda d'agost,
qu'amb l'oreig és cosa magna.*

* *

*En el cor de l'Empordà
hi ha Figueres assentada:
tothom ofereix les mans,
fins els pobles i muntanyes.*

*El jovent emporità,
que ve a puntejar la dansa,
veu que té la Ciutat,
el delit de la sardana.*

*I entocom veu voleiar.
la bandera anomenada.
—Ginester i rosellar—...
Santa Creu l'ha desplegada.*

MN. J. CASASSA-TASSIS.

1931.

SASTRERIA YMBERT

RUTLLA, 3

FIGUERES

Agència Administrativa Comercial JOAN TRIADU MITJA

GIRONA
Plaça Sant Francesc, 18
Telèfon 127

OLOT
Carrer Major, 10
Telèfon 20

SUCURSAL DE FIGUERES
Carrer Prat de la Riba, 20

Representació d'Ajuntaments, Societats industrials i Mercantils i Particulars davant les oficines Públiques.

Consultes i diligències referents a Contribució Industrial, Rústica i Urbana. Impost d'utilitats, Timbre, Drets reials, Llibre de vendes i Patent Nacional de Circulació d'Automòbils.

Pagaments a Hisenda. - Habilitació de classes passives.

Expedients de pròrroga i reducció del servei militar. - Expedients d'aprofitament d'aigües. - Línies elèctriques. - Mines. - Registre i traspàs de finques. Expedients i sol·licituds a presentar davant les Juntes provincial i central de Transports Mecànics rodats per carretera.

Certificacions d'antecedents penals i darreres voluntats.

Dil·ligències registre i traspàs. - Despatx de títols de xofer. - «Pases» internacionals d'automòbils. - Passaports. - Llicències de caça i pesca i tenència d'armes. - Assegurances. - Viatges.

Relotgeria i Fina Mecànica

DE

BERNARD ABENZA

Successor de JERONI BATLLE

REPARACIÓ DE RELLOTGES i APARELLS

D'ALTA PRECISIÓ : TAXÍMETRES

COMPTADORS QUILOMÈTRICS

VOLTÍMETRES : GRAMÓFONS, ETC., ETC.

Totes les reparacions són garantides

RUTLLA, 27

FIGUERES

MARIAN BASIL

MESTRE DE CASES

LASAUCA, 28, 2.^{on}

FIGUERES

LA GÀRGOLA

Una tarda del mes de setembre, un viatger, un desconegut, va arribar a la vila. Era una d'aquelles viles quasi amagades del món, separades de l'humanitat com moltes se'n veuen al nostre país. A l'entorn seu hi havia boscos de pins, viaranys pedruscosos i salvatges, aigües embalsades, erms de color de rosa. D'ella s'exhalava com si diguéssim una ànima innocent, encara que un poc fanada, de bella damisella. I fins el seu nom, el nom de la vila, era suau com una olor antiga: Miralena.

Tots els anys – una sola vegada – la vila s'aixecava com d'un ensomni, i es vestia de blanc per a rebre al senyor bisbe. Aquest no deixava mai de venir per a la distribució dels premis del col·legi de Santa Teresa, i no sense una punta de raó podia dir: “Ditxosa, oh tu, petita vila que, a l'ombra de la vella església, guardes les teves tradicionals virtuts! L'esperit del segle no ha pas arribat ¡grat sia a Déu! fins a tu. Tes costums són pures, ton cor és senzill i ple d'innocència. ¡Oh tu, petita vila, tu ets la pedra més preciosa del meu anell episcopal!”

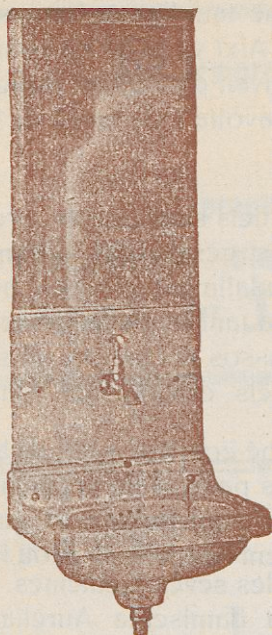
Una arda del mes de setembre, un viatger, un desconegut, va arribar a la vila.

* * *

Com si res tingués a fer, es va entretenir passejant-se indolenment pel poble, atravesant aquells carrers estrets i tortuosos on hi creixia l'herba entre les esclafades d'un empedrat primitiu i venerable, i on els negres casals s'inclinaven per llurs teulades, els uns envers els altres, com per a dir-se les seves coses en les nits tristes i llargues de l'hivern i en mig d'aquella migrada solitud que res interrompia. A l'ombra d'aquells ròncas casals hi vivia, millor dit hi vegetava, una població d'humils menestrals, tots els quals treballaven amb la senzillesa de llur cor i amb la candor de llurs mans en oficis d'altres temps que avui ja no es coneixen en les ciutats populoses i en les grans viles. Dels porxos de les cases sortien i s'amagaven les cares arrugades i esporuguides dels jaios i jaies del poble; i eren de veure els finestrals ruïnosos ornats de pots de tota mena plens de geràniums, darrera dels quals apareixia de quan en quan el rostre rialler d'una jovincella guaitant amb ulls tendres l'horitzó a manera de consulta..

El viatger començava a enutjar-se un poc, quan de sobte va arribar enfront de l'església. Allò va ésser per ell una troballa, un punt d'espera, gràcies al qual va desaparèixer momentàniament el seu enutj i es va calmar la seva justa impaciència. Lliurat per complet a la contemplació de la casa de Déu, admirà embadalit totes les seves belleses exteriors, que ja mai hauria sospitat. Després de repassar amb ulls de persona entesa la portalada gòtica ornada de magnífics arabescs, sa curiosa mirada va romandre un moment entre el fullam i les cresteries de la façana, pujà pausadament seguint el llarg de les columnetes, va quedar definguda breus instants dalt de la cornisa, i resseguint la corba de l'edifici, sobre la muralla, del baix-costat entapissada d'esveltes motlures i d'escenes evangèliques, es va aixecar per últim fins a les regions més altes properes del cloquer i quasi arran de les campanes, on unes bèsties quimèriques i uns personatges extravagants i fantàstics endreçaven cap al cel llurs grotesques figures.

I heus-ací que tot d'una la cara del viatger, desconegut, de la vila, es va com il·luminar d'una claror de joia intensa. Se'l vegé amb l'expressió fixa i golosa d'aquells senyors vells verds i maliciosos que es complauen en contar-ne alguna de pi-

Per
325

pessetes
li oferim
una

**CAMBRA
DE BANY**

que es
composa
de

- 1 BANYERA ferro fós, esmaltada, porcellana «Rister», amb el seu joc de desguàs.
- 1 WATTER complet, amb scient, dipòsit d'aigua amb tirador, cargols, gomes, etc.
- 1 LAVABO N.º 1 amb supports de ferro, vàlvula i aixeta niquelats, marbre i mirall de cristall biselat.
- 1 BIDET complet amb dos aixetes per aigua freda i calenta, i joc de vàlvula.

FERRETERIA ANDREU SUÑER

PLACETA, 5 i GIRONA, 25 **FIGUERES**
Telèfon 116
SEMPRE IMITADA ♦ MAI IGUALADA

plus ultra

companyia d'assegurances generals

abans

centre català d'asseguradors

fundada l'any 1887

ram s :

transports, incendis, vida, collites,
accidents, responsabilitat civil,
maquinària i robatori.

representant: **joan salleres**

joan mates, 13 figueres

AUTOMÒBILS "RENAULT"
TALLER DE REPARACIONS

Eugeni Gibert Geli

Pèrit Mecànic Electricista

Carrers: NOU, 99 i SANT ANTONI, 62

— FIGUERES —

cant o que, de sobte, descobreixen quelcom de llèpo: o més o menys picarescament interessant. ¿Què és el que veia, doncs, el viatger, que tant l'havia impressionat fent-li esclatar un somriure estrany als ulls i als llavis? Així va estar en contemplació maliciosa molta estona, amb els ulls que li espurnejaven d'eloqüent manera, i per últim, amb la rialla prompta a sortir, va donar una giravolta i s'allunyà de l'església.

* * *

L'apotecari de la plaça gran, tot i fent la feina darrera dels seus bocals, preparant les seves medicines, no havia perdut ni un tan sols dels gestos del estranger. Tant bon punt aquest va desaparèixer del lloc del seu embadaliment, el nostre home va voler-se donar compte d'allò que havia pogut causar una tant extraordinària expressió de maliciosa alegria. Pensat i fet: encaminà sos passos allí mateix on s'havia parat el viatger, endreçà els ulls cap aquelles altures pels entorns del campanar, i va mirar.

Fou cosa d'un instant. Els seus ulls varen quedar també com encisats, sa boca va obrir-se amb estupefacció, i una mena de petit diablet es passejà de seguida per tota sa cara en forma d'expressió riallera i picaresca. Restà contemplant el curiós espectacle durant dos minuts, i se'n tornà a la botiga, poguent retenir amb prou feina el riure allà darrera dels seus bocals i acabant de preparar les seves medicines.

- «Què hi ha, doncs, de nou?» va preguntar-se la bella damisella Aurèlia - la senyoreta Aurèlia, com li deien al poble - instal·lada darrera de les cortines blanques de sa finestra, i que no havia perdut de vista la sortida i l'entrada del senyor apotecari. «Què és el què estarà mirant ¡Déu meu! allà dalt a la cornisa de nostra església? Hi haurà alguna esquerda amenaçant ruïna? En tal cas, haurem d'avisar al senyor Rector.» - Plena d'inquietud, va tirar-se un abric sobre les espatlles, un mocador sobre el cap, i atravesant la plaça amb passos menuts i aire púdic com coloma espaordida, *allà* va encaminar-se també, i aixecà els ulls per a veure...

No, no, no veia res. Era debades que girava l'esguard d'un costat a l'altre, aquells ulls bonics encara, avesats a la solitud i l'ombra. Res, res se li apareixia d'extraordinari. Més... sobtadament, com si un esclat de llum enlluernadora i vermellenca l'hagués ferida al bell mig del rostre, les galtes primes i quasi transparents se li emporpraren, baixà bruscament la festa com aclaparada per estranya i terrible visió i va fugir d'aquell lloc espantada, ni més ni menys que si es veiés perseguida pel diable en persona.

I allavores la revenedora va sortir de sa botiga, i el mateix varen fer, imitant-la moguts per una curiositat irresistible, la gentil costurera de bonic devantal de cotó, i el flequer tot empolsat de ferina, i el carnicer de formes exuberants, armat encara de son rojenc i lluent coltell... I l'un després de l'altre, els habitants de la petita vila, abandonant cada u llurs quefers, vingueren per torn a examinar allò que excitava la curiositat, el somriure o l'emoció avergonyida de tot el veïnat.

* * *

Quin era aquell misteri?

Senzillament una gàrgola, negrenca i mig borrada pel temps, que s'avançava allà dalt al punt més elevat del mur que confina amb l'absis de l'església. I aquella gàrgola, que ningú coneixia, de la qual ningú havia hagut esment, representava una bèstia amb actitud descaradament obscena.

Aquella imatge havia estat fallada expressament en la pedra rònega del temple, i allí s'estava des de feia segles, desafiant l'aigua del cel i les intempèries. Gairebé no es distingia sinó el color de la pedra, entre verdosenc i negre, i en alguns indrets l'acció del temps l'havia ja mossegada donant-li com un segell de venerable (?)

Són sempre benvinguts els caramels de nova creació

“Mentoffless”

propis per als qui practiquen els esports.

Especialitats: blancs, «nougat» i «lacté's crème».

Fabricats: per J. Barris Serra - Sant Feliu de Guíxols

FÀBRICA DE TORRONS I DOLÇOS LA SELECTA

TORRÓ SELECT

ANÍS SELECT

MAGATZEM DE COLONIALS I QUEVIURES

GASPAR SOLER

HOSPITALET

(BARCELONA)

TELÉFON 34012

SAMARBES «MIRAVITLLES»

pràctiques i econòmiques, pròpies per a platja

Joan Miravittles

CARRER PERELADA, 14
PLAÇA PALMERA, 5

FIGUERES

ruïna. Generacions d'orenetes hi havien fet llur niu; més ningú, de tots els habitants de la vila, no se'n havia adonat mai, ni jamai no hauria sospitat sa existència. I fou necessari que un estranger, conduït allí pel sol atzar, aixequés el cap i es posés a somriure per tal que els veïns, estimulats i curiosos davant d'aquest somriure descobrissin la gàrgola impúdica que amb semblant provocatiu per sobre d'ells s'inclinava.

I una vegada descorregut el vel, el contemplar aquella imatge fou ja per ells una veritable obsessió.

Això s'havia realitzat sense brogit i sense paraules. Perquè en els pobles petits tot passa així i sembla que les notícies es divulguin totes soles, de lluny en lluny, arrossegant-se per les parets, atravesant els vidres i com empenyudes pel buf imperceptible de les cortines que amaguen les finestres; i és clar que ningú s'hauria atrevit a transmetre un descobriment com aquell, que es donava cop de punys amb la decència del poble. Però, lluny de provocar la troballa un retraïment general, bastaren algunes hores per tal que de tothom fos coneguda. Dolçament, silenciosament, el somriure gai del viatger o l'emoció avergonyívola de la bella damisel·la Aurèlia havien anat passant de cara a cara, havien relliscat detenint-se darrera les portes dels antics i modestos casals, s'havien espargit per tota la vila i reflectat per innocents miralls que fins allavors havien estat lluminosos de candor i de puresa.

Aquelles ànimes exemptes de pecat es varen sentir trublades i quasi totes es candalitzades... Això no impedia que les dones que passaven al costat de l'església llancesin, a despit de tot, un esguard furtívol; i es veié encara més: es veié que al cap-vespre, a l'hora incerta i discreta del crepuscle, una, i dos, i tres, i moltes siluetes femenines s'encaminaven successivament cap a l'indret on llur pudor devia considerar-se ofès... ¡Oh! ¡com el mal deu ésser, doncs, un conqueridor ben ràpid, i com una gota de verí enterbola i enmetzina l'aigua més transparent i pura!

Aquell moment, però, no era encare sinò el període de les curiositats perilloses i el truble de la revelació. No tardà en venir el període de la hipocresia. Ningú mirava ja aquella excrescència de la església en forma de gàrgola; més tothom la sentia allí, avantsant-se, extenent-se, dominant desvergonyidament la vila. La seva actitud obscena es projectava sobre els carrerons pacífics, sobre els casals antics i seriosos, sobre els interiors ingenus i virtuosos. La seva ombra fatal es projectava sobre tots els pensaments...

I allavors, poc a poc, del fons d'aquella aigua enmetzinada en sortiren plantes de verí mortal que varen contaminar tot el poble, estenent per tot arreu la desolació i la ruïna.

* * *

¡Oh, petita vila, de cor arrugut avui, de nom suau i atractívol com una olor antiga! que n'has fet de la virtut passada? ¿Què són esdevinguts els teus cànids menestrals, que en mans innocents treballaven modestament en oficis d'altres temps, i les teves damisel·les que amagaven el rostre rialler i gentil darrera dels vells finestrals ornats de geràniums? Un vent d'immoralitat ha passat esfereïdor sobre el teu cap, petita vila recolzada en els llindars de la pineda, al costat dels erms de color de rosa. Els teus ciutadans pacífics, tes esposes honestes, tes donzelles púdiques i discretes estan agitats per estranyes concupiscències que els condueixin sense remei a la perdició. Tots els diables de la luxúria van i venen i giravolten en les teves llars pervertides. I per sobre la teva depravació i dels teus escàndols ¡oh vila per sempre més damnada! la gàrgola de la vella església te contempla amb aires de triomfador i deixant esclatar en el silenci de la nit feréstega rialla.

ARTUR VINARDELL ROIG.

Col·legi MONTURIOL

Aquest Centre tanca
el màxim d'anhels i
l'òptima dinamicitat
desinteressada.

Carrer Alt de Sant Pere, 21

INTERNAT i EXTERNAT

XOCOLATES i BOMBONS
PRODUCTES DIETÈTICS

i

PA DE VIENA

Esteve Riera

FÀBRICA i CENTRAL DE VENDES:

MALLORCA, 307 i 309

BARCELONA

VENDA EXCLUSIVA A FIGUERES:

Jacint Bosc

RAMBLA, 11 i PORTELLA, 9

Conserves de carn

“HAMMONIA”

FIGUERES

ESPECIALITAT EN PERNIL EN
LLAUNA, CUIT EN EL SEU PROPI
SUC, SENSE OS, EL MÉS FI DE
FABRICACIÓ NACIONAL *ss ss ss*

N. Font-Fill

Sastre - modist

Portella, 1

P. Constitució, 4

Figueres

ASSABENTA HAVER REBUT LES
MÉS SELECTES NOVETATS PER
A LA PRESENT TEMPORADA.

Confecció elegant

Bons preus

Les sardanes d'En Puig de La Escala

En Tonet Puig, l'anarquista de La Escala (inconmensurable D. Francesc d'Assís, perdoneu el plagi) escriu una mena de sardanes que em tenen captivat.

I per tal que ningú pugui dir que això és *bluff* i que faig d'home-anunci, declaro, *ipso-facto*, que l'admiració que sento per les sardanes que la lírica elucubració d'En Puig crea, no és obstacle que em vedi de no simpatitzar del tot amb el seu posat mesiànic, apostòlic, d'il·luminat, de cristià de les catacumbes. I apel·lo al dret de gentes, per a dir que En Puig hauria de portar els cabells tallats a la «parisièn» o bé pentinats enrera, ben llisos i aixafats, a l'objecte de foragitar l'aspecte angelical i fer-li un cap menys canonitzable.

I anem a les sardanes, que és el que interessa.

Les sardanes d'En Puig tenen el gust de multitud, de poble, de «sans-culôte». Malgrat el nihilisme de l'autor, més que folklore fa himne revolucionari, música de barricada. Jo convido a qui vulgui comprovar-ho que vegi d'oïr «La Marsellesa», «La Internacional» i seguidament que escolli «Pekin avençant» o «De Montgó a les illes Medes».

Particularment aqueixes dues sardanes, em tenen el cor robat. El gramòfon de l'hospital de davant de casa, sovint les toca pel meu exclusiu gust.

«De Montgó a les illes Medes» és una sardana escrita a punta d'alba, caminant damunt l'encrespat rocam d'aquell garbuix de cales, caus, foradades i cambres d'aquell bocí de costa brava fantàsticament impressionant. Hi ha un tros de llargs, que sembla talment inspirat per una dansa d'isards. Tota la sardana, però, té una bellesa silvestre que excedeix a totes les previsions. Es un diàleg viu i apassionat d'un grup d'escursionistes que es donen reva per a cantar les excel·lències de la jornada. Un perfectíssim homenatge a Natura, que en aquell indret hi té un dels més bells aiguafortis.

«Pekin avençant» encomana l'ardidesa fins als sectaris de l'ortodòxia panxista. Es música per a una parada de «pioners»... Tirada de curts: remor de multitud, tempestat que es congria, atmosfera densa carregada d'electricitat, imminència de l'espurna generadora... Ara van els llargs: Els clarins eriden als quatre vents; tres focs d'atenció; comença la parada. Dinamisme. Fe en el triomf. Joventut a la quinta potència. Pekin avança. Endavant Pekin... I arriba el final en el paroxisme del sà optimisme, amb un clam de victòria i revolta que us enerva i us fa trepidar el cor.

La sardana és una dansa - no la més bella de totes les danses que es fan, etc. - que comporta l'exaltació del poble, mai de l'individu. Adhuc aquelles que s'assemblen a un *Te Deum*, donen resultats col·lectius. Es la fusió de mil voluntats, la federació de mil fibres emocionals, l'aleació de les quals rendeix un sol producte, un sol heroi: POBLE.

Els «bibelots» de basar, les pubilles de fortunes sanjades, «les gusta mucho la música, pero bailarlas, Dios me libre». Naturalment, com que es ballen amb espar-denyes!

Dones a la multitud d'abaix, al poble, cal donar-li el seu plat predilecte. Que la música divina, abstracta o idealista no se'ns l'emporti a les regions etèries, que no faci el malaguanyat viatge d'Icaro, d'una imprecisió i d'una nul·litat absolutes.

Un programa de sardanes a base de «Juny», «A cau d'orella», «Dintre el bosc», em sembla molt bé, *perfectely*. Però, per Déu, sobretot no us oblideu de la nissaga de «Pekin avençant». He dit.

J. QUER TORRENT.

PRODUCTOS THOMAS

Jarabes
Sodas
Horchatas

J. Tomas Dalró
Farmacéutico

Figueras
GERONA

Centre d'Especifics Sérums i Vacunes

YOGHOURT FERRAN. Preparat diàriament.

Aliment de gran valor nutritiu i de fàcil digestió indicat en les afeccions de l'aparell digestiu. Combat eficaçment els desarreglaments intestinals.

CAPILAR FERRAN

Tònic regenerador del cabell. Embelleix i perfuma el cap.

CALLICIDA FERRAN

Cura ulls de poll, durícies i verrugues.

BLENOX

Antiblenorràgic d'efecte segur en tots els casos.

IMPREMTA i RELLEUS - Papereria i Objectes d'Escriptori

JOSEP TRAYTER

Cervantes, 13 - Telèfon, 32 - FIGUERES

ACTITUDS

ES tanta la frescor de rosa que tanca les pàgines de la revista LA DANSA MÉS BELLA..., que m'apar respirar la fragància d'aquesta flor en les fulles d'aquest portantveu.

No puc menys que confessar aquí l'entusiasme que em causa la publicació, ininterrompuda, d'una revista d'aquest caire en la nostra estimada ciutat. I, com s'ha de suposar, també el Foment de la Sardana, ja que, altrament, no tindria cas.

La catalanitat de tots els seus redactors i col·laboradors, a prova de totes les intempèries, ha estat un alt exemple de ciutadania, en treballar per aquest ideal nostríssim, tot propagant la dansa catalana i simbòlica per excel·lència.

I essent-me tan grat el sentiment, la ideologia que professen aquests ardits, prou voldria tenir al meu costat tots els de LA DANSA MÉS BELLA...!

Algun cop - ara rar - he copsat tota la bellesa d'esperit i tota la grandesa de la idea - sentiment patri - formant part de la nostra cara rodona - la Sardana.

Adès i ara he volgut més, m'he atrevit més, he volgut trobar-me entre amics benivolguts, i per això, per l'acolliment en aquest portantveu, una abraçada de germanor de tots ells he pogut aconseguir, en trobar-me representat per unes lletres, que no poden - per no saber - dir tot el que sento, i he sentit l'abraçada efusiva.

No cregueu, lectors, que vulgui romandre entendrit per tot el que he anat dient. No. Però, malgrat que no és la meva voluntat, potser m'hi he mostrat. Adhuc així, amics, no cal caure en el cofoisme, sinó andavant i fora, que la feina que ens espera no ens deixa mirar enrera, en espectació.

El cor valent i amunt. A regirar, a variar, de mediocre a superior, tot allò que sigui perfectible.

Nosaltres som sempre al baluard, i la lluita segueix oberta en el camp social, cultural, patriòtic i polític. Però caldria no fer treball declaradament de classe, del Foment estant. Però com que crec que el progrés ha d'ésser empès, si no som nosaltres que l'empenyem, no correrà sol, sinó que restarà aturat o se n'anirà per altres viaranyes de gent de caràcter, siguin de doctrines equivocades o no. Això sembla que convida a dir que les empremtes que hom va donant al sardanisme són d'aquests camins nostres, i, naturalment, el mot catalanista, com també el mot declarat lluny de règims anacrònics, acompanyarien el mot sardanisme.

Dir això serà necessari quan elements pertorbadors vulguin influir en les sardanes amb les idees desplaçades, o l'apropiació.

I com que el sardanisme només ha d'ésser d'una classe, hom no l'ha presentat, intencionadament, ni nu, ni abrigat, malgrat l'existència de gent susceptible d'escandalitzar-se. No ha calgut altra actitud, encara que no estem al país de la sinceritat i de la tolerància.

Jo accepto tot el treball del Foment com a bo, perquè han influït en mí en la refermança dels meus ideals, han fet progrés.

Aquest progrés és progrés empès, i per empènyer-lo han treballat, i per treballar han sacrificat hores precioses per a aquest ideal de ciutadania. I la gent s'ha esplaiat.

Què voleu més, lectors?

I fins i tot el Foment agraeix l'ajut de tots. Aquest agraïment es manifesta en oferir-vos un pomellet de llibres que és del bo i millor. Llibres en part donats per bons fomentistes, i que tots esperen ésser llegits.

Aquesta és la única forma de gràcies que havia de donar, si per cas, això és: creant una biblioteca.

Aneu a veure-la. Qualsevol membre de C. D. del Foment us la mostrarà sol·lícit. Aproveiteu qualsevol ocasió. No hi ha dubte, quan veureu llibres tan suggestius com «El pagès rus» us vindran ganes de llegir, i us serà ofert, tot esperant que acceptareu el préstec.

I encara que petita, hi trobareu aquell llibre propi al vostre ideari, a les vostres aficions...

I bé, amics, com esteu de Filologia, de Sociologia, de Ciències o de Història o de Literatura...?

Si creieu que cal enfortir-vos en qualsevulla d'aquestes matèries, i d'altres, els del Foment estaran al vostre costat per aconsellar-vos o dar-vos tot allò que necessita el vostre intel·lecte.

Ara ja no vull lassar-vos més en uns viaranys on potser no teníeu intenció d'endinsar-vos-hi. No cregeu pas que m'hagi oblidat del nom d'aquesta revista.

La dansa més bella – la sardana – ens espera tots. I tots, tant els que ballen com els que no ballen trobaran en les seves melodies la inspiració necessària per a fer-nos oblidar, un moment, què som i què fem; ens esperonarà per l'únic ideal que pot esperonar la sardana: Catalunya i Germanor.

Aquestes són les úniques paraules principi de tot bon ideari nostre – i és per xò que ja l'estimem tant, la Sardana...

Demostrar l'ímpetu dels seus sentiments sembla que no entra en les normes de les bones maneres. Però pensar en tot això fa que la veu, tancada dins del cor, hagi de sortir, i pels impulsos del mateix cor. I ja no vull ésser estoic, i, tot volent que tots m'acompanyeu a cor, cridem ben fort:

¡VISCA EL FOMENT DE LA SARDANA!

C. V. BURC.

**Voleu sentir una perfecta audició de
sardanes radiades?**

**Escolteu amb un aparell
ràdio - fonògraf**

PHILIPS

Vendes a terminis i al comptat a la casa
Plaça Catalunya, 13 i 14

BRUNET

FIGUERES

Figueres

carrer de joan mates, 13

vendes al comptat i a terminis. – preus sense compe-
tència. – ensenyament de brodar i calar

“MUNTADA”

la millor màquina de cosir. – les úniques muntades amb coixinets de
boles, 7 mesos de crèdit per pagar-la al comptat, certificat de garantia
per 30 anys.

representants: solsona - salleres

Desafecte, no; desconeixement

NO fa gaire temps, des d'aquest mateix portantveu, em queixava del poc afecte que l'alt empordanès sent pels seus pretèrits il·lustres. En poc temps, s'han donat dues conferències sobre el romanticisme del nostre Anicet de Pagès; abans, s'havia parlat, també, d'un altre ben simpàtic, En Bosc de la Trinxeria; altres, potser, parlaran de Dàmas Calvet, Ramón de Muntaner, Frederic Rahola, etc... Bé, tot això augmenta la quantitat de coneixements de primera linia que posseeix la ment, mes convindria que entre el seu record no hi hagués desequilibri. En Monturiol, té el seu monument a la Rambla, -i un en cada cor empordanès; - En Pep té el carrer que el memora i hem d'esperar que prompte tingui quelcom més; a En Cotó se li ha dedicat una làpida: Abdon Terrades, Rubaudonadeu, Joan Mates, Tutau, etc., tots tenen, també, el seu carrer. I, perquè no poden tenir-lo els altres? I perquè no l'han de tenir de primera categoria? Si Barcelona fa ofrena a la memòria del nostre Muntaner d'un dels carrers més importants de la urbs, perquè nosaltres li hem de dedicar un carreró? Per què del carrer de Perelada no se'n pot dir de Muntaner; del de La Junquera, d'En Bosc de la Trinxeria; del de Girona, per exemple, d'Anicet de Pagès, etc., etc.? Recentment, l'Ajuntament de Barcelona anà a una revisió i canvi de noms de carrers; per què no hem de poder fer-ho com ells? Per Déu, siguem més constants en els nostres afectes per aquells que han estat amb tota la plenitud de l'èsser.

Però, és que aquest desafecte s'extén, també, a la contrada tota. Més del vuitanta per cent d'alt empordanesos no coneixen l'Alt Empordà, i, davant d'aquest desconeixement inqüestionable, ¿podem preguntar si efectivament hi ha un veritable amor? El fill que viu allunyat de la mare sent per ella la veneració que tot home deu sentir per la dona sublim; però si hi sou a la vora; si viviu la seva vida d'òptima emotivitat, ah, allavors, no és pas respecte ço que sentiu per ella. És una força enorme que us fa identificar amb ella de tal manera, que vosalires sou ella i ella és vosaltres. L'empordanès que roman indiferent davant les belleses de la seva contrada nadiua, no pot estimar l'Empordà com l'estima aquell que en coneix els més amagats recons. És un pecat lleu aquest desconeixement; però pecat al capdavant. I, ¿d'on neix tot? Mantes vegades he parlat d'aquestes inigualades belleses que tanquen el nostre mar i la nostra muntanya; de la conveniència de comptar amb un centre excursionista i amb un arxiu de la ciutat i de la regió... Desafecte, no; desconeixement. La nostra escola està, encara, plena de carrincloneries i incompressions. Degut a elles són molts els que saben de les fonts del Mississipí, per exemple i en canvi no saben les del Muga. A l'infant i a l'adult se'ls acostuma a veure el món en projecció ortogonal. El punt inicial és la contrada, la regió; la base de la projecció és el món. No, cal conèixer tot el de casa, primer; després, tot el de fora. Així, segurament, obtindríem una vertebració ordenada i homes conscients dels seus afectes. La geografia i història empordaneses s'han d'avançar a la geografia i història del món. Cal invertir la projecció: tocar el nostre per a després veure i conèixer el més enllà.

LLORENÇ VIVES.

Abril de 1931.

FERROS, ACERS I ALTRES
METALLS. - MATERIAL ELÉC-
TRIC. - BATERIA DE CUINA. -
MAQUINES AGRÍCOLES. -
FUNDICIÓ DE FERRO I
BRONZE

Fèlix Jaume Gelart

TALLER DE MAQUINÀRIA
AGRÍCOLA I INDUSTRIAL. -

DALLADORES, SEGADORES,
RAMPINS DE L'ACREDITADA
MARCA AMERICANA

«DEERING»

MÁQUINES DE BATRE AMB
APARELL MATXACADOR DE
PALLA

FIGUERES

Curació de la trencadura (Hèrnia) sense operar

Curació definitiva de la tren-
cadura, sense necessitat d'in-
terrompre les ocupacions o
treball diari, mitjançant el mè-
tode original del

Dr. PIÑA MESTRE, de Barcelona

Procediment que practica en
el seu consultori el metge

D. Lluís Sala Oliveras

PLAÇA DE CATALUNYA, 17

Figueres

Tots els dies, menys els fes-
tius de 11 a 12 i a hores espe-
cials prèviament convingudes

Sastreria

Gou

Carrer Perelada, 28

Figueres

Pròximament:
Grans reformes
en el CAFÈ

“XICO ROS”

amb motiu

del canvi de
propietari.

LA COBLA I EL CANYISSAR

QUINA claror cegadora aquesta de l'Empordà. Plata-blanc, claror metàl·lica d'avió i de cuirassat. Darrera meu, resten les sòrdides obscuritats de presons i països nòrdics. Presons on la llum és sinònim de llibertat.

(Quan a París surt el sol, un sol tímid i avergonyit, la gent s'engalana i els enamorats s'estimen més. Més al Nord, encara, el sol és un mite de benaurança i de felicitat).

La calor, la llum, l'aire net i immòbil, mirades acostumades a l'infinit de l'espai, orelles que senten el soroll de vidre - de síndria - que fa el vent.

Catalans - Catalanes, gent de la llum i de mar. Gent de sardanes

* * *

Les sardanes són l'evaporació d'aquesta terra calda. El paisatge viu, a través la morbosa tremolor d'una atmosfera sensual.

Les sardanes posen en aquesta imensa quietud expectant de la plana, la punta de follia rebeca i cridanera.

Els camps, els erms, les rieres i els rierols, paren d'enraonar llur llenguatge vegetal, fet de sàvies genuflexions.

Les canyes, sempre enamoradisses, fan el distret, però lentament, amb una resistència amagada i tímida - la resistència tova dels enamorats - es vincen a l'imperatiu del so, mascle i autoritari!

Oh! aquest amor secret del canyissar i la cobla!

Jo he vist, amagat darrera un recés, l'amable filigrana d'aquest col·loqui.

El so, perdut damunt un cavall blanc cerca endebades la dolça companya.

Les canyes - cor de verges - canten una cançó d'invitació, una cançó blanca com un llençol.

Una canya pentina a l'altra la cabellera verda feta de nervis i de pàmpols.

Totes porten arrecades de cirretes de pastor.

S'han posat el vestit de seda que les abelles dauren amb anelles d'or.

Es diumenge i cal treure la roba de l'armari, la roba immaculada que fa olor de codony.

El so s'atura perplexa davant tanta gràcia emmelada i els abraça a totes, una a una, i les besa a les galtes i al mentó.

I preses per les mans, menades pel so màgic i turmentador les canyes inicien la tímida ballada dels enamorats, ritmada pel so del tamborí i sacsejada, fins a les entranyes, pel bes roent i vellutat de la tenora.

* * *

A París les sardanes que vaig sentir s'enyoraven.

El so s'esclafava damunt del teulat, golut d'aire i d'espai.

Hom sentia, al mig del cant, un sanglot enyoradís.

Canyes, les meves canyes, coquetes que us emmiralleu en el Manol, on sou, on sou?

JAUME MIRAVITLLES.

Empresa d'Automòbils

Ribot, Font i Artigues, S.A.

Domicili social: Palafrugell - Telèfon 3

Administració a Figueres: Agència de Transports **Josep Tauler**

crema vital

aliment de règim

es porta el brou («caldo») i la pasta

preparat per **jaume illa,**
de Vic.

representants exclusius:

sabaté i roma

perill, 25 (gràcia) telèfon 77362

barcelona

FUSTES

Enric Arbolí Nadal

Telèfon 103.

FIGUERES

Flandes : Melis : Abet
Fustes del País : Pi estranger
Construcció d'Encavallades

Magatzems i despatx:

Plaça del Sol, 12
Alvarez de Castro, 51
Passeig Nou

Articles de viatge : Marroquineria i per esports

P A R É S

El millor assortiment : Preus sense competència

Del meu llibre de memòries

ERA una tarda primaveral formosíssima; caminàvem sense itinerari fix, anàvem a passeig fruïnt a cor que vols de les bel·leses que pròdigament ens oferia la natura i en passar en front del mas Llop, precisament sota d'un esponerós desmai que durant anys fou en aquell pintoresc indret una bellíssima nota de forma i color imponderable, recordo que vaig dir al company, el qui més tard era el meu pare polític (q. e. p. d). — Tant se valdria que arribéssim a Perelada i visitéssim el palau: li sembla bé?

Així ho férem. El comte de Zavellà, don Antoni, ens va rebre personalment i en saber que tractava amb mestres d'ensenyança, es prodigà en deferències exquisides, i fou nostre *cicerone*, acompanyant-nos a l'Escola i a la biblioteca. En l'esplanada del Carme, els alumnes, enjogassats, també sentien el goig del viure que els ofrenava la llibertat del descans i la joia de la diada. Tot era alegria per aquells infants, i la vida exuberant que els animava, visiblement feia gosar al seu protector, pròcer pel naixement, i aristòcrata pels seus sentiments, procedir i cultura. Aquí, per a ponderar justament la seva bonhomia, podríem explicar les cures paternals que demostrà en salvar d'un greu perill a dos xavalets que per allí jugaven fent rodolar un cove mig destruït, però, no cal, ni precisa...

Després d'haver vist en la biblioteca valuoses joies bibliogràfiques i ésser quasi *aclaparats* per l'abundor de dibuixos originals de celebrats artistes, nostre afectuós acompanyant ens portà al claustre, obra gòtica i retir plaent per les seves belles proporcions i elegància de línies, i allí, reunits en cercle, aquells xicotets tan bulliciosos i moguts anteriorment, fent una banda musical completa, plens de seny i disciplina, ens obsequiaren amb tres tocatas, que, naturalment, no foren d'execució impecable, però sí que provaven l'afany del mestre i l'aplicació dels incipients *professors*.

La última peça que ens feren sentir, fou una sardana. Un xicolet que devia tenir deu o dotze anys la dirigí, damunt un escambell, per tal d'arribar al faristol exercí seriosament el seu comès, i en acabar, el comte ens va dir amb veritable satisfacció. Aquesta sardana l'ha escrita el mateix nen que la dirigia, i és el primer assaig de composició que l'hi he ordenat. Jo l'he batejada amb el títol de *El primer pi*.

La perspiciàcia de l'obsequiós cavaller, li féu endevinar els meus dissimulats dubtes envers la paternitat de la composició, i, sense esperar que nosaltres diguéssim un mot, de regraciament o de simple compliment, ordenà a un servent que portés uns llibres, (uns toms de Pelai Briz, que contenen una sèrie de cançons catalanes) i féu; veuen aquests nois *s'empapen* d'aquestes melodies, les canten sovint, i, forçosament, al *crear*, sense adonar-se'n ni voler, han de produir amb reminiscències del llegit i cantat tantes vegades, i és per això, que la sardana que han sentit, no obstant les moltes incorreccions, té aires de casa i és eco dels cants populars catalans. Afegeixin a ço dit, que el petit compositor ha mostrat sempre fortes aptituds musicals, i comprendran que si el cas té molt d'extraordinari, no deixa de tenir la seva explicació.

Aquell primerenc compositor, no era altre que En Josep Serra, l'inspirat mestre empordanès que tantes i tan belles sardanes ha produït

S. ESCAPA AMORÓS.

Camises i Corbates

Pararols

MONTURIOL, 9

FIGUERES

"super naranja"

"super limón"

journet

marius journet, s u c .

carcaçente (valència)

casa fundada en 1878

medalla d'or i gran diploma d'honor valència 1883

medalla d'or exposició internacional de barcelona 1929

representants per la comarca:

solsona salleres

carrer joan mates, 13 (baixos)

figueres

Llibreria Masdevall

La més assortida en estilogràfiques

Rambla, 47

Figueres

NOTICIARI

EL dia de la proclamació de la República — el 14 d'abril — i l'endemà es celebraren sengles audicions de sardanes, a la Rambla, les quals foren dansades ardidament per una multitud immensa, que feia impossible donar un pas.

EL diumenge dia 29 de Març tingué lloc, a Badalona, un homenatge a Pep Ventura, organitzat pel Foment de la Sardana d'aquella localitat, amb motiu d'haver dedicat el nom d'una plaça d'aquella ciutat, al malaurat compositor, per acord pres pel seu Ajuntament

Veiem amb joia aquests actes digníssims a la bona memòria d'En «Pep de la Tenca».

LA «Lliga Sardanista de Catalunya» organitzà un extraordinari festival a la memòria de Pep Ventura, el qual es celebrà a la plaça de la Cascada del Parc de la Ciutadella, el matí del diumenge 19 del proppassat.

Hi col·laboraren set cobles barcelonines. Són les següents:

Popular, Catalònia, Barcino, La Principal de Barcelona, Emporium, La Principal Barcelonina i Barcelona.

No cal dir que aquest festival aconseguí un grandiós èxit.

Felicitem sincerament als dirigents de la «Lliga Sardanista» i d'una manera especial al seu president, el nostre col·laborador i amic senyor Joan Llongueres.

DES d'aquestes planes amarades de llum i de joia adrecem — encara que humilment però — el nostre més cordial agraïment a tots els amics i col·laboradors d'aquest número extraordinari, com també a tots els senyors anunciants que tan amablement ens han ajudat.

PER AL NOSTRE ARXIU:

Galantment cedides pels seus compositors hem rebut les partícels de les sardanes:

Pasqua florida	} J. Blanc Reynalt
Idil·li mariner	
Gracieta	} Enric Morera
El meu barco	

Regraciem vivament a ambdós compositors, per llurs donatius.

CALÇATS PALLACH

sempre les darreres novetats

a preus econòmics i garantits.

Enginyers, 2

PER A LA NOSTRA BIBLIOTECA:

L'entusiasta soci i membre del C. D., el nostre amic Joan Salleres Cros, ha obsequiat la biblioteca del Foment amb els llibres de «Publicacions Empordà» editat per l'Ateneu Empordanès de Barcelona.

Els títols d'aquests llibres són els següents:

Jocs Florals de l'Empordà. Any I	
Jocs Florals de l'Empordà. Any III	
Jocs Florals de l'Empordà. Any IV	
Solada de Contes	E. Isern Dalmau
Confins	Salvador Albert
Instantànies	Josep Ferrer
Poemes de tarda	Miquel de Palol
En Ramon Muntaner	Carles Rahola
L'alerta de Castelló d'Empúries	Eugeni d'Ors

I els llibres:

Les cançons de l'instant ,	
poesies	Jaume Maurici
Tamarius i roses, poemes. C. Fages Climent	

Destinat també a la nostra biblioteca, hem rebut de l'amic Jacint Bosc el llibre

La vall dels Gegants . . . Peter B. Kyne

Agraïm cordialment aquestes donacions.

Venda i reparació de tota classe de mà-
quines d'escriure, noves, semi-noves
i reconstruïdes.

Compreu la
moderníssima

“IBERIA”

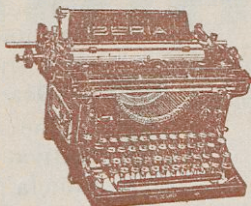
de fabricació catalana.

Cap la iguala en qualitat
i totes es venen més
cares!

Capital català - Obrers
catalans - Direcció
catalana.

FABRICADA TOTA A
CATALUNYA

SOLSONA - SALLERES

Eviteu que emigri a l'es-
tranger el vostre
patrimoni.

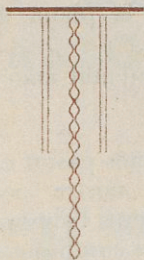
Es ven al comptat i a ter-
minis pagables a raó de
50 pessetes mensuals.

Certificat de garantia per
10 anys, proves i demos-
tracions.

Joan Mates, 13 - FIGUERES

Perruqueria CALS

SALÓ PER A SENYORES. -
ONDULACIONS. - POSTISSOS
- MASSATGE. - MANICURA. -
ONDULACIÓ PERMANENT

Junquera, 30 - FIGUERES

NOIES, NOIS:

Per postals, a la

LLIBRERIA

BATLLOSERÀ

Enginyers, 3

FIGUERES

Des de les planes valentes i serenes del nostre portantveu, en el qual hem glossat i hem anat lloant totes les belleses i característiques que enclou la nostra dansa racial, ens plau d'una manera ben fervorosa i vibrant de fer esclatar el nostre entusiasme adreçant la més viva salutació, l'abraçada més cordial a la República naixent, proclamada arreu de les terres ibèriques el gloriós dia 14 d'abril passat.

Amb aquesta salutació hi agermanem l'encaixada, ferma i liberal, a tots els homes que tan noblement s'han sabut sacrificar i han lluitat i sofert per assolir-la.

Salut República Federal dels pobles d'Ibèria!

Salut Francesc Macià, venerable i noble cabdill, digníssim president de la Generalitat de Catalunya. Salut!!

ORGANITZAT pel Liceu «Monturiol» tindrà lloc el dilluns dia 4 de Maig, (festes de Santa Creu) un certamen literari per a infants i adults.

La llista de premis consta d'onze donatius: Dos de 50 ptes., set de 25 ptes., un de 20 ptes., i un altre —l'últim— una ploma estilogràfica.

No dubtem que aquest certamen assolirà un èxit ben esclatant, tant per part dels organitzadors com dels concursants.

Felicitem, una vegada més, al director del Liceu «Monturiol» el nostre amic i col·laborador senyor Llorenç Vives.

El dia 25 de Març deixà d'existir Na Mercè Ripoll Masdevall, mare del nostre bon amic i soci del Foment En Sebastià Armengol.

Donem a l'esmentat amic, al seu pare i família tota, l'expressió de la nostra viva condolença.

A Barcelona on feia ja molts anys que hi residia, traspassà el fervent sardanista i entusiasta soci, En Just Soler, el qual havia ostentat, dignament, diferents càrrecs en algunes entitats sardanístiques barcelonines.

A totes les festes de més relleu del nostre Foment, no hi havia mancat mai la seva presència, aportant-hi sempre el seu més

franc optimisme acompanyat d'una sana i jovial alegria. Comprenia i estimava la sardana i per això s'hi lliurava amb tota l'ànima.

Sentint de debó la mort d'aquest ferm sardanista, adrecem a llur família el nostre sincer condol.

PER excés d'original i per haver-nos arribat massa tard, no ens és possible publicar els articles que molt volenterosament ens han tramès bons amics i col·laboradors de LA DANSA MÉS BELLA...

Entre altres: els dels senyors Joan Llongueres, Font Palmarola, C. Varela, Mossèn Bartomeu Barceló, a tots els quals regreïem vivament bo i prometent-los la seva publicació en el número vinent.

Que ens perdonin aquest aplaçament, motivat per la manca de temps, puix ja és sabuda la molta feina que comporta la confecció d'un número extraordinari.

EL dia 15 foren alliberats els presos polítics i socials que ja de temps romanien tancats al presidi de Figueres, víctimes de la primera, la segona i la tercera dictadura.

Amb l'adveniment de la República han estat arrabassats de l'ergástul aquests homes —joves molts d'ells— per a reingressar a les seves llars i a la vida i al treball d'abans d'aquest període de temps tan mal viscut.

Salut companys!

EL soci i bon amic N'Antoni Calvet ens ha obsequiat, desinteressadament, amb el nou dibuix del títol d'aquest portantveu —LA DANSA MÉS BELLA...— el qual inserim com a capçalera en la plana del sumari del present número.

Agraïm a l'esmentat amic la seva finesa.

A primers del mes passat estigué a Palma de Mallorca el nostre col·laborador el compositor R. Font Palmarola, on donà a conèixer les seves composicions i la sardana «Mallorquina», la qual havia compost expressament per als de la Illa Daurada.

Cordialment donem l'enhorabona al senyor Font Palmarola per l'èxit que aconseguí.

EXQUISIDES GALETES BIRBA
DE
CAMPRODON

Les Galetes BIRBA, foren les úniques que en la magna Exposició Internacional de Barcelona, conquistaren la més alta recompensa.

DIPLOMA DE GRAN PREMI i MEDALLA D'OR
amb mèrits a la seva ben acurada elaboració i màxima qualitat de tots els seus distingits productes.

DARRERES CREACIONS:

BRUCHS-RIUTER
ASSORTIT BIRBA (CAPSA ESPECIAL)

DIPOSITARI PER A LA VENDA:

"H.^{NO} DE R. ROCAFORT"

«FERNANDO», 14

BARCELONA

Sentiu afició per la fotografia ?

La practiqueu, aquesta afició ?

Sí?

Doncs sens dubte sou client de

El Siglo

Si no ho sou, no vetlleu pels vostres interessos.

El Siglo d'Antoni Carreras

Carrer Nou, 17

Figueres

ANTIGA CASA MASSOT

El més nou i selecte
per aquesta temporada

ELEGANCIA.
BON GUST
ECONOMIA.